

Brassói Lapok

Ára 5 lei

Szerda
1931 * július 29

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

170. szám
XXXVII. évfolyam

Ára 5 lei

Boldog hangulatban és királyi fénnnyel zajlott le:

Habsburg Antal és Ileana hercegnő színejai esküvője

Majdnem ünneprontás történt

Színeja, július 27.

Forró júliusi napra ébredt vasárnap reggel Színeja. A Svájc-szerű bércek hűs árnyékában ünnepi pompával készülődnek a hercegi nászra. Románia Szemmeringje virágdiszben uszik. A zászlótenger ornamentikájába öltöztetett állomástól, Színeja hársfákkal szegélyezett alléin végig, a történelmi emlékeztető Peles kastély rézveretes kapujáig, már a korai órákban tarka embertömeg hullámszik.

Mialatt a palotában a hivatalos ceremónia folyik, lassu tempóban hőmpolyög egy ország hódolata a hercegi pár lakosztályához.

Ennyi embert és ennyi autót régen látott a román királyi nyaralóhely. És az autókban hercegek, tábornokok, magas állami méltóságok, vagy politikusok fejei tűnnek fel.

A királyi kastély mesebeli kincsei

II-ik Károly király rezidenciája a Pelisor-kastély. Az ut ehhez a pompás épülettömbhöz a Peles-kastély mellett vezet el. A Pelisor-kastély I. Károly király és Carmen Sylva ki-

rálynő nyaralóhelye volt. Ez a kastély, — mi-ként annak egykori lakói, — a történelemé. Pompás muzeummá rendezték át, a román királyi ház ereklyéivel és ősi kincseivel és ma, mint történelmi szentély szerepel a királyi javak között.

A Pelisor-kastély modernbb igényeknek megfelelően épült. A kis görög keleti kápolnán túl évszázados szállák kelyhében terül el és a forró nap melege elől hűsítő levegőt és a forró nap melege elől hűsítő levegőt nyújt az épületnek. Itt tartják az esküvőt. A királyi kastély hatalmas fogadótermét rendezték be a nászajándékoknak. A terem azonban kicsinek bizonyult. A belépőnek az az érzése, hogy a mesebeli vár mesebeli kincseit halmozták itt egybe, a gyermeki álomból valóssággá lett földi manak...

A Hohenzollern-ház és a völégény család-fájához tartozó Habsburg-ház tagjainak királyi ajándékai mellett ott sorakozik végeláthatatlan tömegben az európai államok diplomáciai megbízottainak nemzeti nevében átnyújtott nászajándékai, a hadsereg ajándéka és végül pedig az ország várnegyének ajándékai, — rengeteg kincs és érték. A társadalmi egyesületek, a kormány, a pártvezérek, a magánosok, a nagyipar, a kisipar, a kereskedelem és Ileana hercegnő személyes ismerősei, mind ajándékokkal hódoltak a hercegi párnak.

A szeretet lenyűgözte a boldog hercegi párt. Ennek tulajdonítható, hogy

Ileana hercegnő a saját pénzéből majdnem félmilliót adományozott a szegényeknek.

A hercegnő, a boldog menyasszony, ötven ezer lejt adott Kolozsvár város tanácsának, a szegények számára, ugyanennyit adott Jasi,

Csernovic, Bukarest, Chisenev városi tanácsainak. Valamivel kisebb összegeket kaptak a balcici szegények, ahol a hercegnő sok kellemes nyarat töltött édesanyja, Mária királyné társaságában, kaptak a színejai és a poieni-i szegények is.

Érkeznek a pártvezérek

Amíg a Pelisor-kastélyban a diplomáciai testületek reprezentánsai és a hatóságok megbízottai kívánnak boldogságot az új párnak, addig kint a terraszokon, az árnyékos promenádákon hullámszik a tömeg. Ujabb vendégeket várnak: A pártvezéreket. Különösen nagy érdeklődés mutatkozik Maniu Gyulával szemben, aki Vajda társaságában érkezik.

Befut a bukaresti expressz, amelyből kiszáll Duca. Az állomáson a marsalli hivatal kiküldöttje üdvözlö. A liberális párt vezérét körül fogják barátai és ismerősei.

Később jön Goga Oktávián, akit az utolsó pillanatban hívtak meg és Averescu marsallt képviseli, aki jelenleg Kissingenben kurálttja magát és üdvözlő táviratában bejelentette, hogy legnagyobb sajnálatára, orvosai tilalma miatt, nem hagyhatja el pihenő helyét.

Délután öt órakor befut a brassói Rapid. Az ünnepi diszompában uszó perrront valóssággal előzönlötték a külföldi és belföldi lapok kiküldött munkatársai.

Maniu Gyula sajtóságos sziluetttje tűnik fel az egyik első osztályú kocsiában. Mellette: Vajda, aki szokásához híven, gunyorosan mosolyog.

— Megérkezett!... jelentik suttogva egymásnak az emberek. Az erdélyi lelkiismeret (így nevezték el Maniut), erőlyesen átfurja

magát a tömegben. Mindössze csak egy kis táskát hozott magával, amit kezében visz. Vajda kiadja a sofförnek az ordért:

— Caraiman hotel!

Érkeznek a többiek. Bratianu György, Lupu doktor, aki Gogával együtt szakította meg karlsbadi nyaralását.

Az állomás lassankint elnéptelenedik. Mindenki siet, mert hat órára a pártvezérek hivatalosak a királynál.

A király Maniut üdvözlő elsőnek

A késő esti órákban, miután mindenki átnyújtotta szerencsekíváratok közepette nászajándékát a fiatal hercegi párnak, fogadás készül a Pelisor-kastélyban. A várterem mellett elhúzódó pompás szalónba gyülekeznek a legmagasabb katonai méltóságok, a diplomáciai kar reprezentánsai, a volt miniszterelnökök és a többi pártvezérek. Itt fogadja őket a király.

Érdekes találkozó.

A lüktető politikai harcok rendezői békés beszélgetésbe elmerülve, várják a királyt, a ki rövidesen megérkezik.

Elegáns vadásztábornoki ruhájában, mosolyogva megy keresztül a perzsákkal megrakott parketten a szalónba, ahol Románia államférfiai mély meghajlással tisztelegnek. Talán furcsa véletlen, Károly

király barátságos mosollyal arcán, Maniuhoz siet. Melegen üdvözlö és beszélgetni kezd vele. Az első volt, akit megszólított. Aztán következnek a többiek: Vajda, Duca, Bratianu György, Lupu, Goga...

A király barátságosan vitatkozik. A pártvezérek körülállják és mosolyognak...

A hercegi nász egygyé forrasztotta a szenvedélyeket és barátokat csinált az ellenségek-ből.

Érdemrendeső

Két napon keresztül, amíg a házasság aktusának előkészületei folytak, reggel, délelőn és este ünnepélyes fogadások váltogatták egymást. Mária királyné külön uzsonnán látta vendégül a völégény családjaához tartozó királyi vendégeket. Azonkívül külön recepció volt a kormány tagjai és a hadsereg számára. Külön látták vendégül a diplomáciai kar tagjait és nagy, közös vacsorán vettek részt a pártvezérek és a volt miniszterelnökök.

Az esküvői előkészületek alatt valósságos érdemrendeső árasztotta el az ünnepi hangulatot.

Érdemrendeket kaptak az udvarhölgyek, a cserkészek, akik főnöknőjüket tisztelik a menyasszony hercegnőben, és a többi társadalmi nőegyesületek vezető asszonyai is.

A fogadások és ünnepek fejedelmi pompával folytak le.

A tulajdonképpeni ünnepek szombaton este vették kezdetüket. A Pelisor-kastélyhoz vezető serpentineken vakító ivlámpák fényözöne az égboltra rajzolta a sziklás hegyecsok komor sziluetttjeit. — A Pelisor-kastély csucsis tornyait misztikusan aranyozta be a százas égők villanyfénye.

A görögützes pompában csodás keleti függöketek varázsolt a színejai hegyek közé a rendezői kéz. A diszkrét szoknyasuhogás, siető párok, modern nyugati elegancia színeiben vibráló ruhák... nevetés... boldogság.

A Pelisor-kastély kertjében pedig a nagy fogadásra háromszáz ember gyűlt össze. Mind meghívtak. A királyi család tagjai, a hercegek és hercegnők, ott külön egy csoportban Mária királyné udvarának tagjai, a katonai udvar vezető személyiségei, Ileana hercegnő leánykori barátnői, a kormány tagjai.

Vannak érdekesebb személyiségek is. Bennfentesként mozog Manoilescu Mihály, a Nemzeti Bank fiatal kormányzója, arrább pedig Take Jonescu egykori felesége, a pazar eleganciájával feltűnő keltő Woronowska hercegnő. Később megjelenik Marioara jugoszláv királynő, édesanyja. Mária királynő társaságában, majd a király, Miklós herceg és Mihály nagypajda, aki az ünnep kezdetétől vígan nevetgélve jár az előkelő vendégsereg között.

A vasárnapi esküvői ünnepségek sorrendje

A szombat esti hatalmas kerti ünnepséggel befejeződtek a fogadtatások. A vasárnapot az esküvővel szorosan egybefűzőtt aktusok töltötték ki. Vasárnap délelőtt vonultak fel a Pelisor-kastély termeibe az amerikai és európai filmgyárak hatalmas hangosfilm-felvevő apparátusai és a világ legnagyobb képeslapjainak fürge fotóriporterei.

A királyi család, de különösen az ifjú hercegi pár, csendesben türe az attackot. Egyre új fotografusok jöttek. Megint kérték... Csak egy percig... mosolyogni... most beszélni valamit... Aztán megint előlről kezdődött.

A hercegisasszony kendőzetlen arca kissé sápadt. Kimerültnak látszik. Termetét fehér crep-satinnból készült pompás menyasszonyi ruhája borítja. Vakító diadém és a smaragd-zöld rubintok csillognak, ugyancsak rubintok virítanak a sleppes szoknya alján is.

Senkit sem kímélnek ezek az amerikaiak. Hirtelen ráakadnak a királyra, akit azonnal leültetnek: egy pillanatra felség... csak mosolyogni... Nyomozni kezdenek a násznapok után... Az öregek azonban valahol bujkálnak... Nem igen szeretik a nagyvilág szemeit...

A boldogító „igen”

A házassági szertartásokon már csak a királyi ház tagjai és a családhoz tartozók vesznek részt. A Pelisor-kastély kincsekkel roskadozó halljában gyülekeznek a násznép. A hercegisasszony tanui, testvérbátyja, Károly király és Hohenzollern Frigyes herceg, a Hohenzollern ház feje. A völégény tanui testvére, öccsei Leopold és Leiningen hercegek. Nem-

sokára megérkezik anyakönyvvezetői minőségben Hamangiu igazságügyi miniszter, segédjével, Lenguceanu igazságügyi államtitkárral együtt. A miniszter a királyi ház anyakönyvi iktatóját hozza magával.

Megkezdődik a polgári házasság aktusa. Hamangiu igazságügyi miniszter felteszi a kérdést a völégénynek német nyelven:

— Királyi felség, jószántából és minden befolyástól mentesen veszi-e feleségül Ileana királyi felséget, Románia hercegnőjét?

A völégény kimondja a boldogító „igen”-t. Ugyanez a kérdés a hercegisasszonyhoz, román nyelven. A menyasszony csengő hangon ejti ki az „igen”-t. Utána a család legfelsőbb fejéhez, Károly királyhoz intéz kérdést a miniszter. A király kijelenti, hogy a házassághoz beleegyezését adja.

Amíg a Pelisor-kastélyban folyik a polgári házasság, a Peles-kastély történelmi falai között ujabb vendégek gyűlnek. Itt fog megtörténni az egyházi egybekelés. A kormány tagjai és az államférfiak fekete frakkokban, érdemrendjeikkel feltűzöttek, az udvarban várják a polgári esküvő végét, a hölgyek pedig pazar divatkreációkkal emelik az esküvő pompázó ünnepélyességét.

Az udvarból a kórus zsoldárjainak melodikus zenéje szűrődik a történelmi falak közé: jön az ifjú pár! Ileana hercegnő, a menyasz-

szony, Károly király karján jön, a völégény, pedig Mária királynét vezetni jobbján.

Az egybekelés utolsó aktusa: az áldás...

Mosolyogva érkeznek az oltár elé. Mindenki boldog. A kis Mihály vajda a legfigyelmesebb. Az oltár elé érve, leemeli a hercegisasszony karjáról a hatalmas virágcsokrot és azt az oltár lábaihoz teszi. Ezzel szabaddá tette a menyasszony kezét a gyűrű cseréhez.

Cisar római katolikus érsek beszéde mély benyomást kelt a hallgatóságban. Mária királyné, a menyasszony édesanyja, selymzsebkendőt tart az arcához.

A NÁSZUT...

A hercegi nász befejezéshez érkezett. Habsburg Antal főherceg és felesége, Ileana hercegnő, boldogan távoznak egymás karján.

A vendégek is oszladoznak. A vonatok óránként viszik a meghívottakat a világ minden tája felé. Az ifjú pár a késő esti órákban bucsút vesz a rokonságtól és pompás autójukon a Brassó melletti Törösvárra utaztak, ahol Mária királynő villájában fogják a mézesheteket töltöni. Az első pihenés után követezik a végleges állomás: Károly király nagyszerű ajándékreplőgéppel Münchenbe utaznak. Ott fognak véglegesen megtelepedni. Színeja elcsendesedett. A királyi család tagjai ott folytatják tovább nyaralásukat. — A környékről egybegyűlt tömegek végeláthatatlan kolonnákban vonulnak keresztül a hegy szorosokon, otthonaikba.

Színeja pedig folyik tovább az élet... (s—m—)

Bombamerényletet követtek el szombaton éjjel a Ploesti-színvonalai vasútvonal ellen

A terrorislák meg akarták gátolni a közlekedést

Szinaja, július 27.
Nagy megrázkóztató és megrázkóztató keltett vasárnap reggel az ünneplő Szinajában annak a híre, hogy szombaton éjjel titokzatos tettesek merényletet követtek el Ploesti közelében a vasútvonal ellen.

A bombamerényletnek ugyanis nyilván az volt a célja, hogy felrobbantsa a Bukarestből éjféltájban áthaladó gyorsvonatot, amely 1 óra 45 perckor érkezik Szinajába, s ezáltal borzalmas ünneprontást idézzen elő.

A vakmerő merényletről eddig a következő részletek váltak ismeretessé:

Szombaton este fél 11 órakor a ploesti rendező-pályaudvarról Predeal felé indult a 9893 számú tehervonat. Alig hagyta el megállás nélküli az új Ploesti-Vest állomást, a 64.700 kilométerjelzőnél

a mozdony alatt hatalmas robbanás történt, amelytől a lokomotív a lakai betört.

A mozdonyvezető ennek ellenére tovább vezette a vonatot s bevitt a Buda állomásra, ahol megállapították, hogy a robbanás

nás jelentékenyen megrongálta a mozdony első kerékpárját is.

Azonnal értesítették a ploesti vasúti és rendőrszolgálatokat, amelyek részéről hamarosan bizottság szállt ki a merénylet színhelyére. Itt kiderült, hogy kétségtelenül bombamerényletről van szó, mert a pályatest csaknem egy méter hosszúságban erősen megrongálódott, bár a sínnek koronája nem szenvedett kárt s így a tehervonat és az utána következő két vonat, köztük a gyors is, minden különösebb baj nélkül haladhatott tovább.

Hajnali 3 órára munkáscsapatot rendeltek ki a merénylet színhelyére, hogy a megrongált pályatestet rendbehozza. Mindössze néhány percet dolgoztak a munkások fátyla-világnál, amikor

a pálya mentén levő kukoricából több revolvérlőpést adtak le rájuk.

A meglepetésszerű lövöldözéstől szerencsére senki sem sebesült meg. A már kintlevő detektívek üldözöbe vették a vakmerő merénylőket, de azok a kukorica-táblákon és a Ploesti-targovistei új vasútvonal töltésén át nyomtalanul eltűntek.

Stefu sziguranca-felügyelő reggel Szinajában jelentést tett az esetről. Cadere Victor belügyi vezérőrnagy, aki Ottocseu államtitkár után magának az uralkodónak is tudomására hozta az ünneprontó merényletet, amelyet terrorisláknak tulajdonítanak.

A ploesti rendőrség egyébként rögtön vasárnap hajnalban sorozatos házkutatásokat tartott az ottani kommunistáknál, akik közül számosat letartóztattak. A nyomozás eredményeit egyelőre a legteljesebb titokban tartják.

Bukarest, július 27.
A szigurancahoz beérkezett jelentések szerint még a következő helyeken történtek merényletek:

Ciurea-állomáson (Ploesti mellett) felrobbant egy bomba és az áthaladó vonat első kocsiainak ablakait betört.

Ocnita Nou mellett a síneken elhelyezett bomba egy tehervonat öt kocsiját robbantotta fel.

Bukarestben a Gara de Nord lerakóhelyén felrobbantották az ott elhelyezett nagymennyiségű municiót és felgyújtották a garázsokat, amelyek leégtek.

Lezajlott a csikszeredai iparoskongresszus

Erdély kisiparosai keresik a kivezető utat

A nagytőke könnyörtelensége és az állam meggondolatlan részvéttelensége siettetik az iparostársadalom megújulását. — Sulyos hazai bajok teszik teljessé Romániában a kisipar világválságát

Csikszereda, július 27

Két évszázada sincs, hogy a párisi Simon varga betette lábát a francia történelembe. Meggőrdött hátán vitte magával a harmadik rend győzelmét, azonnali drasztikusan és véresen, ahogyan a forradalom megszületett. A francia történelem nem iktatja ragyogó lapjai közé a Simon vargáról szóló történeteket. De azért világtörténelmi esemény volt. Ez a kisiparos-kispolgár varga képviselte azt a társadalmi osztályt, amelyre később a francia állampolitika felépült, mert tömeg volt és természetesen képzettebb, tanultabb és rugékonnyabb, mint a számára nézve nagyobb ugyan, de a falvakban szétszórta és egyenként magának élő földetűrt parasztok konglomerátuma.

Új világszemlélet született meg akkor. A francia határok nem zárhatták maguk közé a történelmi eredményt. — Szétfoltt ez, hogy megteremtse a polgári társadalom rendszerét, amelynek gerince a csakhamar aranykorát élő iparos és kereskedő társadalom lett. A történelmi fejlődés azonban nem állott meg itt sem. A polgári társadalom megteremtette az arany uralmát, az arany pedig a kapitalizmust, mely a neki juttatott lendülettel teremtője fölé ivelt és — itt tartunk most — félelmetes erejével megfojtani készült azt a társadalmat, azt a társadalmi osztályt, melynek létét köszönheti.

Bizony, nem helyi, hanem világtörténelmi jelenség az is, hogy kongresszusra gyűlnek a kisiparosok a kisipar halál-ágyához. A kapitalizmus, mielőtt ön-maga elpusztulna, felfalja szülőanyját.

A székelyföldi kisiparosok másodszer tartottak kongresszust, ezuttal Csikszeredában. Különös érdeme ennek a kongresszusnak, hogy

immáron látta a lényegét is, s romániai keserves megpróbáltatásain túl szá-

molni akart azzal a dermesztő árnyékkal, amely egyre inkább halálos karmjai közé öleli a kisipart

és azt az értékes, jobb sorsra érdemes társadalmi osztályt, amely a kisipart képviseli. És különös érdeme az is, hogy az érthető rezignáció mellett az élni akarás kemény, határozott hangjait is megszólaltatta. Keresni kell és meg kell találni azokat az utakat, amelyeken a kisiparosság áthaladhat a szükségszerű átalakulás válságos időszakán. A külföldi országokban sikeresen halad előre ez a munka. Nálunk,

Romániában azonban a szerencsétlen gazdasági politika szinte minden ténykedése arra irányul, hogy nehezebbé tegye a kibontakozást.

Vagy talán sürgetni akarja azzal, hogy tömegesen kivégzi a kisiparosokat, kitörölve az állami életből ezt az áldozatkész, gazdaságilag és erkölcsileg egyaránt a legkiválóbb és ki is használt társadalmi osztályt? Ezt nem szabad megengedni s ezért kell kongresszusokon, összejöveteleken, minden uton és eszközzel kikövetelni a kormányhatalomtól a kisiparosok érdekeinek minél hathatósabb számotartását és megbecsülését.

Szabó Béni beszámolója

A kongresszus megnyitása forma szerint zajlott le. Biró József csikszeredai ipartestületi elnök, mint a kongresszus elnöke is, először román, majd magyar nyelven üdvözölte a nagyszámban megjelent vendégeket, a kongresszus vidéki és helyi tagjait. Közel háromszáz iparos-ember gyűlt össze. Oltean Gusztáv, a városi interimár bizottság elnöke a város nevében köszöntötte az iparosokat, mint az ország legmunkaképesebb elemét. — Szavait Cseh István alpolgármester tolmácsolta magyarul, hozzáfűzve a város kereskedő-társadalmának üdvözlését. Azután hódoló táviratot szavazott meg a kongresszus a királyhoz. Távirat ment a miniszterelnökhöz, az ipar- és kereskedelmi miniszterhez, a munkaügyi miniszterhez, valamint Reinhardt Gyulához és Zima Tiborhoz, az országos ipartestület elnökéhez, illetve titkárához. Busnya Béla a marosvásárhelyi Építőiparosok Szövetségének elnöke bejelentette, hogy városi Ipar és Kereskedelmi Kamarájától 5000 lejt hoz a szorgalmas iparostanoncok jutalmazására. Balázs

Lajos a kiskereskedők üdvözlését tolmácsolta.

Ezután került sor az ország egyetlen iparos parlamenti képviselőjének, Szabó Bérnek a beszámolójára. Ismertette azokat a küzdelmeket, amiket az ország, különösen pedig Erdély iparostársadalma az impériumváltozás óta a kormányhatalommal folytatott sorsának javítása érdekében. Az első évtizedben, a mikor hétszer alakult új parlament és 12 kormány állott a kormányzat élén, nem volt a kisiparosságnak egyetlen képviselője sem a parlamentben.

A kisiparosok anélkül voltak kiszolgáltatva a mindenkor kormányok tájékoztatlan kénye-kedvének, hogy kéréseiket, vagy tiltakozásaikat az illetékesek tudomására hozhatták volna. A Magyar Párt látta be legelőször, hogy a tekintélyes száma és igen nagy erkölcsi erőt képviselő kisiparos társadalomnak parlamenti képviselőt kell. Az erre irányuló kísérlet először nem sikerült, a Maniu-kormány alatti teljesen tiszta és becsületes választások alkalmával azonban Brassó megye megválasztotta a magyarság egyedüli iparosképviselőjét, aki egyben, a jelenben is, egész Románia egyetlen kisiparos képviselője.

A továbbiak során ismertette Szabó Béni azt a tevékenységet, amit a Magyar Párt keretén belül és a párt segítségével

vel a kisiparos érdekek képviseletében kifejtett.

Szabó Béni beszámolóját hatalmas tapsvihar követte meg. Ötvös Lajos órásmester mindjárt kérésre is intézkedett az órásipar érdekében a képviselőházban, hogy az óraalkatrészeket ne teiktsék luxuscikkeknek, mert ez a külföldi rendelések behozatalánál rendkívül megnehezíti az órák helyzetét.

„Az adózás mai formája gazdasági lehetetlenség”

Azután az adóügyi sérelmek tárgyalására került a sor. Balogh Lajos ipartestületi ügyész, a kérdés előadója, megállapította, hogy

az adózás mai formája gazdasági lehetetlenség, ami az iparosok anyagi tönkretételét előzoza.

A jövedelmek felbecsülésénél tág teret engednek az úgynevezett összehasonlítósi módszernek, ami a tudatlan és rosszakaratu visszaélések prédájává teszi az iparosokat. A jövedelmek felbecsülését olyanok végzik, akiknek fogalmuk sincs a dolgról. Vannak olyan iparosok, akik több adót kénytelenek fizetni, mint a mennyi az egész évi jövedelmük. Ilyen körülmények között érthető, ha

a falusi iparosok 93 százaléka már letette a munkaszerszámot

és visszaadta iparengedélyét. A globális adó, ami a már egyszer megadózott múlt évi jövedelem pótlódója, a legigazságtalanabb adónem a világon. És mindezek betetőzésére az elmúlt öt év alatt

bizalmas miniszteri rendeletekkel, tehát törvénytelenül 100 százalékkal emelték az adókat,

az adóalap mesterséges feldagasztásával. Az iparosok szabad prédája a pénzügyi közegek felháborító lelkiismeretlenségének.

Ez azonban még mindig nem volt elég. Legújabbán megérkezett a repülőbéllyeg és a kenyérbéllyeg. Minden más kereskedelemről élő társadalmi réteg átháríthatja ezeket a fogyasztóközönségre, csak éppen az iparostársadalom nem, amely amúgy is alig bírja a gyár-üzemek konkurrenciáját. Sérelme az iparoságnak az is, hogy a ház- és a műhelyberek nem estek arányosan a más vonalakon tapasztalt és erőszakolt áresésekkel. Balogh Lajos elfogadott határozati javaslatra erőteljes tiltakozás a mai adózási rendszer ellen. Követeli az egyenesadókról szóló törvény módosítását, az összehasonlítósi módszer megtiltását, a globális adó, utadó és kereseti adó törlését, valamint a kisiparos kereskedelmi könyveinek bélyegmentesítését.

A „pékölő törvény”

Balogh Lajos előadása és különösen az újabb bevezetett kenyérbéllyeg felemeltése izgatott hangulatba hozta a kongresszust. Lutz sepsiszentgyörgyi pék a „pékek megölőjének” nevezi a kenyérbéllyeg-törvényt. Kéri, hogy a határozati javaslatban ennek a törvénynek a követelje a kongresszus. Incze László marosvásárhelyi pékmester szerint

1500 erdélyi és bánági pékműhely fölött húzták meg a lélekharangot. A helyzet ugyanis itt egészen más, mint a Regáthban. Az erdélyi és bánági házasasszonyok maguk is meg tudják sütni a kenyeret, nem szorulnak a pék bélyegére. A helyzet jellemzésére megemlíti, hogy a marosvásárhelyi 42 péknek hat millió lej adóssága van. Így az, hogy a kisiparos helyzete összességében a mezőgazdával, mert ez a fogyasztóközönség. Elvileg tehát nem lehetne a boletta-rendszert. Tudja azonban, hogy a kenyérbéllyeg nem a földművelés

MARADÉK KIÁRUSÍTÁS
augusztus 10-éig

20-50%-os engedménnyel

VESTIS

szövetnagyruháznál

Brassó, Lensor 26 sz.

Megnyit! Szg. 269 Uj szálloda!
NEW-YORK
BUKAREST, CALEA GRIVITEI 143
(a Gara de Nord mellett)
és „HOTEL MARNA”, Buzești 3.
Egynapos szobák 100—120 lejig, kétágyas szobák 140—160 lejig, beleértve az összes illetéket. Modern kényelem, központi fűtés, meleg és hidegvíz, minden lakosztályban parkett, előzőkeny kiszolgálás.
A lisztviselő és utazó uraknak engedmény.

javát szolgálja. Szívesen fizetnek a pénzek, de biztosítva akarják látni azt, hogy valóban a mezőgazdák kapják meg az ő nehezen kiizsázt garasait.

Az iparkamarai és az új cégbejegyzési törvényről s az iparosságnak ezekkel kapcsolatos sérelmeiről Bustya Béla tartott előadást. Megállapította, hogy ezekkel a törvényekkel is csak új terheket róttak az iparosságra, érdekeivel azonban semmit sem törődtek. Az iparkamarai törvény például a kisiparosok nagyon kis rétegének adta meg a kama-

rai választójogot, ugyanakkor, mikor biztosította azt az összes piaci árusoknak, sőt még a bányaborszedő cigányoknak is. Ezt a visszas helyzetet az iparosság nem tűrheti, kéri tehát az iparkamarai törvény megfelelő módosítását.

Az új cégbejegyzési törvénnyel kapcsolatban az iparosság azt kéri, hogy mentesítsék a cégbejegyzés kötelezettsége alul mindazokat, akiknek ipari tevékenysége van tulsulyban, bár részben kereskedelmi tevékenységet is fejtenek ki kész áruik elárulásával.

A munkásbiztosító pénztárak felháborító magatartása

Izgalmas tárgysorozati pontja volt a kongresszusnak a munkásbiztosító és betegsegélyező pénztárak ügye is. A kérdés előadója Nagy János székelyudvarhelyi ipartestületi elnök, szenvedelmes hangon bélyegezte meg azt a rendszert, amit az utóbbi időben a betegsegélyzők meghonosítottak az iparosság rovására.

A munkásbiztosító és betegsegélyező pénztárak szociális jelentőségét senki sem vitathatja el, ma azonban már az a helyzet, hogy

Az ország különböző betegsegélyező pénztárainál történt felháborító anomáliák ma már annyira közismertek, hogy még a király figyelmét is felkeltették. Itt van az ideje a mai átkos rendszer megszüntetésének. Kéri az iparosság, hogy a Trancu-Jasi-féle törvényben elrendelt és szorgalmasan szedett 2 lejese tanoncenevelési taxa jövedelméből végre Erdélynek is juttassanak valamit, mert eddig az erdélyi tanoncok egyetlen garast sem kaptak.

Ferenczy Pál, a székelykereszturi ipartestület elnöke azzal egészíti ki a határozati javaslatot, hogy a betegsegélyező árveréseit ne lehessen megtartani mindaddig, amíg a foglalást a járásbírósság felül nem vizsgálja.

A gazdasági szervezkedés kérdése

Dánér Lajos brassói kiküldött az iparosság gazdasági szervezkedése és a szövetségi eszme időszerűségéről tartott előadást. Vázolta a kisipar kétségbeesett helyzetét. A nagytőke könyörtelen és a nagytőke folytatja a hadjáratot a kisipar ellen. Az eddigi tapasztalatok megmutatták, hogy sem az állam, sem a nagybankok nem hordják szívükön a kisipar felkarolásának ügyét. A gazdasági fejlődés iránya adva van, megállítani nem lehet. Ez pedig azt jelenti, hogy

rozati javaslatot, amely a gazdasági szervezkedés gyakorlati lehetőségeinek a kidolgozására vonatkozik.

Márton András sepsiszentgyörgyi kiküldött javasolja, hogy minden városban tanoncmunka és rajzkiállításokat rendezzenek a mesterek, mert ez fokozza az iparostanulók ambícióját. Szabó Béni és Gyarmati székelyudvarhelyi kiküldött kiegészítő javaslatára a kongresszus kimondja, hogy ezentul minden kongresszust tanoncmunka és rajzkiállítás egészít ki.

A jövő évi kongresszus Székelykeresztúron lesz,

ahol az ipartestület 40 éves jubileumát is ünnepelni fogja. Pluhár Gábor a tanoncenevelésről tartott előadást. A kongresszus Szabó Béni kiegészítő indítványára kimondja, hogy az ipartestületek lehetőleg minden városban előadás sorozatokat rendezzenek a tanoncok szellemi továbbképzése érdekében.

Részegh Viktor a kisipar rákfenéje, a kontárkodás ellen terjesztett be határozati javaslatot.

A kisiparosok politikai pártja (?)

Bíró József, a kongresszus elnöke, a kisiparos társadalom politikai beszervezéséről tartott előadást. Összegezve mind azt, amit a kisiparosság ezen a téren eddig kifejtetett, arra a megállapításra jutott, hogy a kisiparos érdekek határozottabb védelme elkerülhetetlenül megköveteli azt, hogy az iparosságnak erőteljesebb parlamenti képviselése legyen. Határozati javaslatában annak a kimondását kéri, hogy a kisiparosok igényt tartanak számarányuknak megfelelő parlamenti képviseletre. Szükségét érzik annak is, hogy erkölcsi erejükkel megfelelően vegyenek részt a városok és községek irányításában. Kéri tehát a politikai pártokat, hogy biztosítsanak nagyobb lehetőséget a kisiparos érdekek nagyobbarányú képviseletére. Ha pedig ez a megkeresés nem jár eredményre, úgy mondja ki a kongresszus, hogy szükségét látja az önálló kisiparos politikai párt megalakulásának.

Bíró József indítványához elsősorban két román iparos szólott hozzá. Diaconescu és Turec bukaresti kiküldötték, az iparosszövetség elnöke és főtitkára. Mindketten hangoztatták az összefogás és mindketten hangoztatták az összefogás és a külön iparos-blokk megalkotását. Nem titkolták, hogy ennek hangulati előkészítése érdekében jöttek Bukarestből.

A már-már összekuszálódó kérdést Szabó Béni rendkívül tapintatos és okos felszólalása tisztázta. Ideálisnak tartaná maga is, ha a kisiparosok kizárólagosan csak gazdasági érdekeik védelmében egyetlen politikai alakulatba tömörülhetnének. Ennek azonban még nincs itt az ideje, mert a magyar iparosok nemcsak iparosok, hanem magyarok is, akik magyar voltuknak számtalan szor érzik a súlyos hátrányait. Erdély iparossága minden pillanatban kész kez-kézben felvonulni a román iparossággal közös érdekei védelmében, amint

ezt eddig is tette.

A jelen körülmények között azonban a politikai tömörülés arra vezethető, hogy mérges ellentétek származának a nemzetiségi kérdések miatt az iparosság kebelében is.

Nézete szerint a román iparosok a román pártok keretében keressenek érvényesülést s ha el tudják érni azt, amit a magyar iparosok a Magyar Pártnál elértek, úgy az iparosság megfelelő politikai képviseletet nyerhet. A parlamentben aztán könnyen tömörülhetnek az iparosképviselek az iparosérdekek védelmére.

Balázs Ferenc a kisiparosok és kiskereskedők összefogását sürgette. Az indítványok során Ferenczi Zsigmond marosvásárhelyi ügyvéd tartott nagyhatalú beszédet. Higgadtság kell a küzdelemre. Az iparosok ne kapaszkodjanak politikai és társadalmi mozgalmakba, mert ez nem célravezető. A gazdasági célkitűzések lehetnek most csak fontosak, de ezek sem a régi uton és formák között.

Erre vonatkozó eszméjét már kifejtette a B. L.-ban. Most csak azt akarja, hogy népszerűsödjék az a gondolat, a melyet már külföldön is egyre inkább hangoztatnak.

A zárószó előtt Bustya Béla a Marosvásárhelyen szeptember 6-7-én tartandó gazdasági kiállításra hívta meg a kongresszus résztvevőit.

Azután a közebed következett, amelyen számos tószttal zárták le véglegesen a csikszeredai iparos kongresszust. Cikszereda egy napra megkapta a régióta annyira nélkülözött mozgalmasságot és némi pénzforgalmat. A kongresszus résztvevői pedig bizakodást és kedvet arra, hogy tovább folytassák a már-már reménytelennek látszó harcot egy halálra ítélt társadalmi osztály megmentése érdekében

Kacsó Sándor.

Ujabb tanácskozás kezdődött Berlinben,

ahol a franciák már nem vesznek részt

Az angolok többé sohasem szövetkeznek a franciákkal

Berlin, július hó 27.

A londoni konferencia után, amely rendkívül sovány eredménnyel járult hozzá a német válság enyhítéséhez, a figyelem — igaz, hogy már kissé elhalványodva — Berlin felé összpontosul, ahol ma kezdődik meg a német, angol és amerikai államférfiak újabb tanácskozása.

Stimson államtitkár már szombaton megérkezett a német fővárosba s vasárnap reggel hosszas megbeszélést folytatott Brüning kancellárral és Curtius külügyminiszterrel, később velük együtt kirándulást tett és megebédelt, majd Sackett berlini nagykövettel együtt a miniszterelnökségre ment. Este Brüning kancellárral és a nagykövettel együtt Curtius külügyminiszter vendége volt vacsorára.

Henderson angol külügyminiszter vasárnap délelőtt az ugynevezett Arany-nyíl expresszrel indult el Berlin felé. Sir Walford Selby kíséretében MacDonald miniszterelnök berlini utját repülőgépen akarta megtenni, de a kedvezőtlen időjárás miatt mégis vonaton utazott. Indulás előtt MacDonald a következő nyilatkozatot adta a hírlapíróknak:

Berlini utam megfelel a munkáspárt hagyományainak, amelyeknek célja az, hogy a politikai szerződéseket a nemzetközi együttműködéssel helyettesítsük. Remélem, hogy a berlini látogatás előbbre viszi a chequersi tanácskozás eredményeit.

Henderson egyébként ma délelőtt 8 óra 37 perckor érkezett meg Berlinbe. A pályaúdváron Curtius német külügyminiszter és Sir Horace Rumbold berlini angol nagykövet üdvözölték.

IDEGES A FRANCIA SAJTÓ.

A francia sajtó feltűnő idegkedéssel figyeli a berlini találkozó eseményeit. A Temps szükségesnek tartja olvasóit megnyugtani arról, hogy az angol államférfiak berlini tartózkodása alatt fontos döntés nem történhetik. Az angolok és amerikaiak Németországnak nem nyújthatnak ugysem pénzbeli segítséget Franciaország nélkül. Végül a Temps cikke leszögezi, hogy téves az a felfogás, mint ha Washingtonban a hangulat franciaellenesre változott volna.

Viszont a londoni Observer nyíltan ki-

fejezést ad az angol közvélemény hangulatváltozásának, amikor a következőket írja:

— Az angolok többé sohasem szövetkeznek a franciákkal a németek ellen. Angliában örökre meghalt a franciabarát és németellenes politikai hajlandóság s ezt meg kell érteni végre a Foreign Office-nak és a hivatalos angol diplomáciának is!

A NÉMET PÉNZPIAC FELLELEKZETT.

A nyomott és teljesen pesszimista német pénzügyi piac mára ismét fellelékezett. Biztató jelentések érkeztek ugyanis arról, hogy az amerikai bankok, amelyek Németországnak hiteleket folyósítottak, elhatározták, hogy alávetik magukat a londoni konferencia határozatainak és nem vonják vissza a rövidlejáratú hiteleket, hanem átváltoztatják azokat hosszulejáratúakká. Ugyanilyen értelemben hozott határozatot a semleges államok bankkormányzata is, kimondva, hogy a rövid határidejű kölcsönöket hosszulejáratúakká alakítják át.

Ezeknek a kedvező híreknek hatása alatt a német pénzügyi és gazdasági élet reprezentánsai azt remélik, hogy szerdára a pénzforgalomban életbeléptetett korlátozásokat — ha nem is szüntetik meg teljes egészükben — lényegesen enyhíteni fogják.

A Reichsbank és a nagy német bankok vezetői között már meg is indultak a tárgyalások arra vonatkozólag, hogy a szükséges intézkedéseket előkészítsék. Az ugynevezett tanácsadó bizottság tagjai közül mára várják Berlinben Mr. Spaguet, az angol bank amerikai szakértőjét, továbbá Wallenberg svéd pénzügyi szakértőt. Ezeknek megérkezése után azonnal megkezdik a tanácskozásokat egy új pénzügyi szerv, a szavatossági és elfogadási bank megalakítására. Ez a pénzügyi 200 millió márka alaptőkével alakulna meg és kiegyenlítő szerként működne a német pénzügyben.

Ha most a rövidlejáratú hitelek rendezése befejeződik és a birodalmi bank is dönt a bankkamatláb elkerülhetetlennek látszó felemeléséről, a bankélet normális menetét korlátozó intézkedések felszámolásának semmi akadály sem lesz.

„Nincs szó vagyondézmáról, mindenki rendelkezni fog betéeteivel!” — jelenti ki Bethlen magyar miniszterelnök

Franciaország negyven százalékot vállal az új magyar kölcsönből

Budapest, július 27.

Gróf Bethlen István miniszterelnök ma rendkívül fontos nyilatkozatot adott. Az Est munkatársának a gazdasági és pénzügyi helyzetéről.

Mindenelőtt kijelentette a miniszterelnök, hogy a magyar kölcsön ügye jól áll. Eppen ma kapott táviratot Párisból, amelyben értesítik, hogy

a francia kormány hajlandó negyven százalékkal résztvenni az ötmillió fontos kölcsönben.

A bankkorlátozásokról Bethlen kijelentette, hogy azok egyelőre megmaradnak és fokozatosan építődnek le. Mindenestre a közönség viselkedésétől is sok függ.

Végül megecfolta a miniszterelnök azokat a híreket, mint ha a magyar kormány vagyondézmára készülne. Erről szó sincsen — mondta Bethlen — mindenki teljes egészében rendelkezni fog betéeteivel.

A Habsburg-restaurációról szóló „legendákat” is visszautasította Bethlen miniszterelnök.

A Reggel értesülése szerint a kormány el van határozva, hogy abban az esetben, ha a kiadási tételek csökkentésével nem tud kellő eredményt elérni, úgy számos áruikkal felemeli a forgalmi adót 2-ről 3 százalékra, hatályon kívül helyezi a fázisrendszert és ugyancsak felemeli az alkalmazottak kereseti adóját.

A terv, amelyet még nem erősítették meg, a közönség körében rendkívül rossz benyomást tett.

Chilében győzött a forradalom

Buenos Aires, július 27.

Santiago de Chilében győzött a forradalom. Ibanez elnök lemondott. A lemondást óriási izgalom előzte meg, mert a zavarásoknak már ötven halottja volt és hétfőre általános sztrájkot proklamáltak. A forradalom diadalrajtusával a kedélyek megnyugodtak.

Telefon: 518 „MODERN MOZGÓ” BRASSO

HANGOS SPORTFILM UJDONSÁG

„AKI MÉR AZ NYER”

Ma hétfőtől a szezon legérdekesebb autósport filmje. Anita Page, Will Haines el

Előjáték: Németül beszélő kutyák

MAGYAR FELIRATOK WESTERN BESZÉLŐGÉP

Igy kell lég és napfürdőt venni!
A napfürdő előtt, amelynek egyébként sosem szabad nedves testtel történnie, alaposan be kell dörzsölnie magát

NIVEA - CRÉMEL - OLAJJAL

Mindkettő, mint egyedüli a maga nemében, tartalmazza a bőrökön, bőrpoló euceritet, mindkettő csökkenti a fájdalmas lesülés veszélyét és mindkettő megadja a bőrnek — még borús időben is — a kívánt szép barna színt.

Nivea-Crémel: Lei 16.00—72.00. Nivea-Olajjal: Lei 55.00, 85.00
Belersdorf & Co. S. A. R., Braşov, Strada Juliu Maniu 39

Szeptemberben új vezért kap a nemzeti parasztpárt

Titulescu — Maniu beleegyezésével elfogadja a nemzeti parasztpárt vezetését?

Maniu egyik megbízottját küldte a londoni követhez, hogy meghívja a párt vezetésének átvételére. — Szeptember 1 és 10 között megoldják a nemzeti parasztpárt elnökválasztást

Bukarest, július 27.
Bukarest politikai köreiből — különösen a Titulescu ért legutóbbi támadások után megint egyre süröbben hangoztatják, hogy

Románia londoni követe visszatér az országra és belép az aktív politikai életbe.

A nemzeti parasztpárt köréből származó hírek szerint Maniu Gyula egy megbízottja a napokban Londonba utazott, hogy ott tárgyaljon Titulescuval a pártelnökséggel kapcsolatban, ugyanakkor pedig előadja neki Maniu Gyula tervét.

A Cuvantul szerint, Titulescu egyik legfelsőbb emberének kijelentette, hogy nem kapott semmiféle meghívást arra, hogy elfoglalja a nemzeti parasztpárt elnöki tisztségét és ha kapna is meghívást, csak abban az esetben fogadná el a pártelnökséget, ha ahhoz Maniu Gyula is beleegyezését adná.

Ugyancsak a lap értesülése szerint Titulescu az utóbbi időben több nemzeti parasztpárti vezérrel tárgyalt külföldön. Így többek között a közelmúltban találkozott Titulescu Miró volt miniszterrel, a nemzeti parasztpárt egyik legmarkánsabb vezetőjével.

A napokban pedig újabb nemzeti párti korifeusokkal fog összejönni. Valószínű, hogy a nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottsága szeptember 1 és 10 között összeül, hogy megoldja az elnökválasztást.

A pártvezetők biztosra veszik, hogy Maniu Gyula nem lesz ellene, hogy Titulescut elnökké válasszák. Ebben az esetben az őszi napok izgalmas belpolitikai eseményeket ígérnek.

Glasner kolozsvári főrabbi „vesztegetési” ügyében a vizsgálóbíró megkezdte a tanukihallgatásokat

Dr. Klein Miksa, az ortodox hitközség ügyésze hajlandó magára vállalni az ügy bünvádi következményeit. Ősszel lesz a főtárgyalás

Kolozsvár, július 27.
A kolozsvári törvényszéken Vioreanu vizsgálóbíró most kezdte meg a hivatalos eljárást Glasner Akiba főrabbi ismeretes vesztegetési ügyében, amely ez év tavaszán nemcsak országos feltűnést keltett, hanem külföldön is nagy port vert fel. Mint ismeretes, a vesztegetési ügy abból a harcából nőtt ki, amely évek óta folyik ádáz fegyverekkel a kolozsvári ortodox zsidó hitközség és a bele kivált Szeferd csoport között. A szeferdok, egy csoport fanatikus vallásos ember, létalapjaiban támadták meg az anyahitközséget, amikor annak legfőbb bevételi forrását, a husvágási adót, amelyet gabellának is neveznek, megtagadták, illetve gabella nélkül vágtak húst hoztak forgalomba. Az emiatt anyagi válságba sodródott ortodox hitközség jogainak védelmére egy miniszteri rendeletet eszközölt ki, amely utasította a kolozsvári rendőrséget, hogy akadályozza meg a vidéken vágott „fekete” húsok a városba való behozását és értékesítését. A rendelet azonban a rendőrség nem hajtotta végre, sőt az erre hivatott dr. Clonta Jenő rendőrfelügyelő terjedelmes vallásfilozófiai felirattal a szeferd csoport mellé állott a kapott utasítás végrehajtása helyett.

Miután a rendőrség érthetetlen taktikázása milliók károkat okozott a hitközségnek, Glasner Akiba főrabbi Bukarestbe utazott és panaszt tett ez ellen, mire Pop Ghita akkori kultuszállamtitkár újabb rendelettel hívta fel a kolozsvári rendőrséget, hogy védje meg a hitközség törvényes érdekeit. A rendelet eredményes végrehajtásához feltétlenül szükséges volt, hogy a rendőrség kiszálljon azokba a Kolozsvárhoz közeli községekbe, ahonnan a gabella nélküli húst behozták. Ilyen kiszállásokra azonban a rendőrségnek nincs pénze és így merült fel az a gondolat, hogy ezeket a költségeket a hitközség bocsássa a rendőrség rendelkezésére. Ugyanez szokott

történni minden más ügyben, ahol a nyomozó hatóságok kiszállására van szükség. A legtöbb bűnügyet csak úgy lehet kideríteni, ha a károsult fél fedezi a nyomozással járó költségeket, miután bűnügyi alapja ma már nincs a rendőrségnek.

A hitközség határozatát érthető tülbuzgóságból maga Glasner közölte dr. Clonta Jenővel, aki arra kérte fel a lelkipásztort, hogy a költségekre szánt összeget vigye a lakására. Glasner főrabbi gyanútlanul el is ment dr. Clonta lakására, ahol egy adott pillanatban három rendőrtiszt jelent meg váratlanul és konstatálta dr. Clonta kijelentése alapján, hogy Glasner főrabbi vesztegetni akart.

Nemsokára oda került Colfescu ügyész is, aki azonnal megindította az eljárást és másnap izgalmas kihallgatások és a tartományi igazgatóságon lefolyt bizalmas hatósági megbeszélés után Glasner főrabbit két hitközségi alkalmazottal együtt letartóztatták. A letartóztatás híre óriási konsternációt keltett a városban, amelynek zsidósága felháborodással szerzett tudomást a dr. Clonta lakásán lejátszódott „tettlenérés” részleteiről. — Megkezdődött a lóts-futás, különféle intervenciók történtek, a zsidó parlament képviselői fegyelmi panaszt tettek dr. Clonta ellen, az ortodox hitközségnél sorozatos házkutatások voltak és az izgalom csak akkor csillapodott, mikor a vádtanács szabadlábra helyezte a főrabbit és két hívét.

Azóta csak annyi történt, hogy a dr. Clonta ellen beadott fegyelmi panasz megvizsgálására egy inspektor jött Bukarestből, aki egész sereg jegyzőkönyvet vett fel a lefolytatott kihallgatásokról, azután újra elutazott.

Most azután, hogy Vioreanu vizsgálóbíró megkezdte a tanukihallgatásokat, a Glasner-ügy ismét napirendre került és erősen foglalkoztatja Kolozsvár közvéleményét. Többek között a vizsgálóbíró

kihallgatta dr. Klein Miksát, az ortodox hitközség ügyészét, akitől azt kérdezte Vioreanu, hogy ő, mint jogász, hozzájárult volna-e a hitközség azon határozatához, hogy 50 ezer lejt bocsássonak a rendőrség rendelkezésére. Vallomásaiban dr. Klein kijelentette, hogy nemcsak, hogy hozzájárult volna, de éppen ő volt az, aki már hónapokkal azelőtt sürgette a miniszteri rendelet végrehajtásával járó költségek megszavazását.

Azt is jegyzőkönyvre vették dr. Klein, hogy

hajlandó az egész „vesztegetési” ügy bünvádi következményeit is magára vállalni, miután Glasner főrabbi esetében semmiféle illegális dolog nem forog fenn.

ben semmiféle illegális dolog nem forog fenn.

A főrabbi csak azt akarta, hogy egy törvényes rendelkezésnek érvényt szerezzen, amelyet dr. Clonta mai napig sem hajtott végre. Hogy miért, azt határozottsággal ő, dr. Klein nem állíthatja, ha sejtje is.

Vioreanu vizsgálóbíró több más tanút is kihallgatott már, de még hátra van Glasner főrabbi és dr. Clonta kihallgatása, azonkívül még másokat is beidézni a vizsgálóbíró. Mindezekből arra lehet következtetni, hogy amint véget ér a bíróság nyári szünete, a Glasner-ügy is eljut a főtárgyaláshoz.

Dolgozik a német technika

Gázból fagylalt s száraz jég ötkilós csomagokban. — Szennyvízből gáz és villany

Berlin, július 27.
Aki a különlegességeket kedveli, annak bizonyára tetszeni fog, hogy legújabbán Németországban gázból csinálnak fagylaltot.

S pedig kitűnő ízletes „pezsgő fagylaltot.” S a dolog nem is olyan fantasztikus, mint az ember első hallásra gondolná. Mindenesetre a pezsgő fagylalt légnemű eredetért kezeskedik az előállító cég: az I. G. Farben, Németország legnagyobb kémiai konzernje, melynek szavahírhelyében technikai téren semmiképpen sem lehet kételkedni.

Az I. G. Farben egyik nagy üzemében, a Leuna-művekben, a jeget szénsavgázból már nagyban állítják elő.

Víz nélkül, egyedül a gázból, száraz havat s száraz jeget, mely nem olvad el.

A szénsavgázt 100 atmoszféra nyomás alatt komprimálják s aztán egyszerre hirtelen megszüntetik a nyomást, az erősen összenyomott gázt beengedik egy olyan tartályba, melyben semminemű nyomás nincsen. Ezen óriási nyomásváltozás hatása alatt a gáz lecsapódik, mint a hó. Ezt a havat aztán összepréselik tíz kilós darabokká s így hozzák forgalomba a gázból készült műjeget, mely

hidegebb, mint bármilyen más természetes, vagy műjég, mert 29 minus fok hideg.

Egy kilogramm vízjégből mindössze 80 „hidegegység” van, a gázból készült száraz jégben ezzel szemben 150. S míg a vízjég lehűléskor vizet hagy hátra, addig a száraz jég valóban száraz s elpárolog s leadja hidegjét a nélkül, hogy bármilyen nyomot hagyna maga után. Felbomlik ugyanis megint szénsavgázba, amiből készült.

Ezek olyan nagy előnyök, hogy a hűtőipar s a jégszekrények csakhamar kizárólag száraz jeget használnak, ha egyelőre a száraz jég gyártása nem kerülne sokkal többbe. Anyára, hogy pl. nagy városokban, ahol olcsón állítanak elő vízből műjeget, a száraz jég nem számíthat elterjedésre. Annál inkább azonban falun, ahol preparált keménypapírcsomagolásban, mint postacsomag küldhető.

A falusi kuriák jégvermeit tehát erről az oldalról is veszély fenyegeti. Annál is inkább, mivel

a száraz jég kitűnően alkalmas fagylalt készítésre.

Nem kell sóval keverni, mint a víz-jeget, megtöri az ember mozsárban, vagy megöröli s egyszerűen belekeveri a kész krémbe: s a száraz jég összes hidegét leadja a krémnek, anélkül, hogy elvieszítene. Emellett még pezsgő is teszi. Mert a szénsavból kis buborékok keletkeznek a felmelegedéskor, miáltal a jég felolós s nagy terjedelmű lesz s a fagylalt kitűnő pezsgős ízt nyer.

S ha gázból fagylalt, akkor miért ne kanálisziből gáz? Hallatlan mennyiségű szennyvíz folyik le egy nagy város kanálisain, melyeknek megtisztítása s az egészségre ártalmatlanná tétele egyik legnagyobb problémája a közegészségügy tudományának. Berlinben naponta 700—800 ezer köbméter szennyvizet kell ártalmatlanná tenni. Most ez, mint a legtöbb nagy városban, úgy történik, hogy óriási pumpával a szennyvizet nagy terjedelmű kavicsföldre vezetik s megsűrűk. Ez azonban nagyon költséges s az a hátránya is van, hogy a város növekedésével mind nagyobb és nagyobb területeket vesz igénybe a város határára. Ezért most Berlinben kísérletet tesznek egy új szennyvíztisztító módszerrel, melynek előnye azon kívül, hogy egészen kicsiny területet foglal el, az, hogy nem csak pénzbe nem kerül, azaz kifizeti magát, hanem esetleg jövedelmet is hajt. Ez az első ilyen szennyvíztisztító üzem Európában, mely most Stahnsdorfban, Berlin határában működik.

Az üzemben, a városból összegyűjtött szennyvizet iszapolják. A leülepszett iszapot mesterséges rothadásnak teszik ki. Ez úgy történik, hogy az iszapot az iszapmedencében süritett levegővel szellőztetik, miáltal baktériumok és egyéb apró élőlények keletkeznek benne, melyek a szennyves vizet olyan tiszttá s rothadó anyagoktól mentessé teszik, mint, ahogyan az a folyókban a víz természetes öntisztító folyamatában történik. A víz annyira tiszta lesz, hogy akárhová lehet vezetni, anélkül, hogy az egészségre káros lehetne, sőt Stahnsdorfban egy halastavat foglalt e kristálytiszta vízzel táplálni.

Az iszap felhasználása azonban az, mely az egészét jövedelmezővé teszi. A mesterséges rothadási folyamat alatt ugyanis nagyértékű metángázok fejlődnek. — Stahnsdorfban naponta 4000 köbméter, — melyeket fűtésre s nagy gázgépek táplálására használnak fel, — melyek viszont elektrogenerátorokat tartanak üzemben. Ugy, hogy az üzem nemcsak a saját szükségletére szükséges hajtóenergiát fogja maga kitermelni, hanem fűteni s világítani fogja a személyzet 32 lakását s a maradék elektromos energiát el fogják adni a szomszédos üzemeknek. A megmaradt iszap pedig a legkitűnőbb trágya.

Dienes László

Insectomor-ol elpusztít
legyet, szunyogot, poloskát, bolhát, svábbogarat

INSECTOMOR

Vezérképviselőt és lera'at:
I. E. COCKHILL & Co.
BUCUREȘTI,
Str. Barației 35, Etaj I.

Hírek

Egy kenyércsalád siralmai

Színhely: egy péküzlet, a kenyérbélyeg bevezetése után. Az éj csöndjében megszólalnak az árul! Panaszkodnak a rossz üzletmenet miatt:

Könyv: Könnyű észlelni azt, Hogy sorsunk mostoha, Minket a pék dagaszt, De az öröm soha, Pajzán jókedő helyett Kemence melegít, Némán hájtunk fejet, Élesztő nem segít!!

Személye (kislány): Pirosposztagas vagyok, S oly foszlós a bélem, Am gondjaim nagyok, Ki törődik pélem? Az urak megfogják, Örömk van benne, „Drága”! Így utolagnak, De meg egy se pannel!

Kifli: Bizony jobb, ha nem néz Az ember tükörbe, Jaj, az élet nehéz, S a hátam már görbe, Azt a kutyafáját, Nem lelem a terem, Utálom a pályát, Nekem nem kenyérem!

Perec: Se földön, sem égen Nyugalmat nem lelek, Hátamon már régen Keresztet viselek, Hogyha még megérem, S rámkérül a bélyeg, Elcsufítva kérem, Inkább ne is éljek!

(Meghasad a szívük.) Üzlettulajdonos: (másnap reggel): A fene egye meg ezt a kánikulát... hát nem összepezedett az árul?

Nemes Ferenc

A PRÁGAI SAKKOLIMPIÁSZ EREDMÉNYEI. Prágából jelentik: A prágai nemzetközi sakkverseny tegnap, vasárnap befejeződött és a különböző nemzetek mesterei a következő sorrendben kerültek ki a mérkőzésből: Amerika 48, Lengyelország 47, Csehszlovákia 46 és fél, Jugoszlávia 46, Németország, Lettország és Svédország 45 és fél, Anztria 45, Anglia 44, Magyarország 39 és fél, Hollandia 35, Svédország 34, Litvánia 30 és fél, Franciaország 29 és fél, Románia 29, Olaszország 24, Dánia 18 és fél, Norvégia és Spanyolország 15 pontot szerzett.

KISKAPUS MELLETT ÖSSZEÜTKÖZT EGY SZEMÉLYVONAT EGY TEHERVONATTAL. Kiskapusról jelentik: A vasárnapról hétfőre virradó éjszakán a 2427-es számú személyvonat Loamnes-állomáson belerohant egy ott vesztelő tehervonatba, amelynek tizenegy vagonja kiskilott. A tehervonat mozdonyvezetője és három fekezője súlyosan megsebesült.

COMANICIU BANKIGAZGATÓ UR HARGSZIK A SAJTÓRA. Megírtuk, hogy a csikszeredai Harghita bank körüli botrányokkal kapcsolatosan feljelentést adtak be Comanicium bankigazgató ellen is, aki, mint a görög katolikus egyház ügyeinek az intézője, az egyház egy millió lejnyi betétjét, az egyházközség szabályszerű megkérdése nélkül kivette az Albina bankból és betette a saját maga által igazgatott Harghita bankba. Az esetet behatóan foglalkoztak a román lapok is s ezzel van összefüggésben az, hogy az Universul csikszeredai tudósítóját Comanicin a nyílt utcán megtámadta. Az újságíró, akire a híres bankigazgató fia kíséretében támadt rá, csak úgy menekült meg a súlyosabb inzultusoktól, hogy a vele levő két másik újságíró erőiesen a védelmére kelt. Comanicium ur így akarja az utcán reparálni azt, amit a bankigazgatói szobában elrontott?

KÉTSZÁZEZER LEJT KAPNAK A TŰZKÖCSÉMPÉSEK LELEPLEZŐI. A brassói tűzköcsémpések száma szaporodott Jancu Iancu ház tulajdonossal, akinél a rendőrség mintegy kétezer darab tűzkövet talált a ház utatás alkalmával. Roncea büntetése negyvenezer lej, amelyből huszonötet már is kifizetett, ezért a rendőrség szabadlábra helyezte. A tűzköcsémpések leleplezői különben, akikön Lipoveanu szigurancafőnökkel, a bíróságból kétszáz ezer lej kapnak.

Indítás: csak VARTA akkumulátorral biztos!

C. H. NEUSTÄDTER

DROGERIA, ILLATSZERTÁR, FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET

BRASSÓ, KAPU-UTCA 14-16.

NEM KÖLTÖZIK ÁT.

Kavarodás a kenyérbélyeg körül

Marosvásárhelyen megrohanták a pékeket, akik hétfőn nem mertek kenyéret árusítani

Ujabb rendelet, amely megint „másról” beszél

Marosvásárhely, július 27.

Hogy a képtelen rendelet terén mennyire vezet a nemrég életbelépett kenyérbélyeg törvény, azt mindennél jobban bizonyítja az a káosz, ami ennek nyomában a városi lakosság kenyérelátása terén támadt. Az ország minden részéből érkező jelentések közül marosvásárhelyt emeljük ki, mint amelyik legjobban illusztrálja a helyzetet.

Miután a kenyérbélyegtörvénnyel kapcsolatosan részletes végrehajtási utasítás nem látott napvilágot, maguk az illetékes hatóságok is a legnagyobb bizonytalanságban vannak, ennek gyakorlati károsításviteltét illetően.

A marosvásárhelyi közönség körében hétfőn reggel elterjedt a híre annak, hogy pékszátrák készül.

E vakláma következtében megrohanták a pékeket. Vasárnap ugyanis a pékek általában nem szoktak sütni, s így hétfőn reggel azt a kenyérmennyiséget hozzák csak forgalomba, ami a szombati sütésből visszamarad. Most azonban ez sem történt meg, miután nem tudták pontosan hogy

az eladott kenyér után, milyen formában kell leróni a bélyeget s félték az esetleges nagyobb bírságtól. Ez volt az alapja a pékszátrák valkarmájának.

A hasonló zavarok elkerülésére a helyi hatóságok értekezletet tartanak, amelyen megbeszélnek az ideiglenes intézkedéseket, amelyek a lakosság kenyérelátásának zavartalan biztosítására szükségesek addig is, amíg felsőbb fórumok országosan rendezik az ügyeket.

A pékek értekezletén annyit már elhatároztak, hogy ezután csak egyfajta kenyéret hoznak forgalomba, azt a félbarnát, amit eddig 6 lejese áron árultak. Az uniformizált kenyér ára 6.50 lej lesz, ami tehát azt jelenti, hogy

Marosvásárhelyen közel 10 százalékkal megdrágul a szegény lakosság legfontosabb élelmiszere, a kenyér.

S a kormány közben mindenütt hangsúlyozza, hogy a kenyérbélyeg miatt nem lesz drágább a kenyér!

Ebben a szituációban vajmi kevés vizsgáztatás és reményeséget nyújt az alábbi bukaresti jelentés.

A kormány körrendelete a prefektusokhoz

Bukarest, július 27.

A kormány hétfőn körrendeletet küldött szét az összes prefektusokhoz, melyben utasítja őket arra, hogy a mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény különösen ennek a kenyérbélyeggel kapcsolatos rendelkezéseit a legszigorúbban betartandók. Elmondja ez a körrendelet, hogy a mezőgazdák fel kell világosítani arról, hogy a kenyérbélyeg elősorban az ő közvetlen érdekeiket szolgálja, ennél fogva vigyázzanak ők arra, hogy ennek rendelkezéseit a pékek tartásukba s jelentsenek fel mindenkinek, aki a rendelet kijátszására törekszik.

Szóval a falusi gazdálkodók kisérjék figyelemmel és szükség esetén jelentsék

TITOKZATOS MÓDON ELTŰNT 300.000 LEJ A DITRÓI ADÓHIVATAL KASSZÁJÁBÓL. Tudósítónk jelenti: Pärtu Nicolae, a ditrói adóhivatal pénztárosa, jelentést tett felettes hatóságának az ügyességre, hogy szombat éjjel ismeretlen tettesek alkúlcselekedettel az adóhivatal helyiségeibe, ugyan csak alkúlcselekedettel (?) kinyitották annak Wertheim kasszáját, amelynek tartalmát, kb. 300 ezer lej, magukkal vitték. A csikszeredai csendőrpáncsnokság azonnal kiszállt a helyszínre a nyomozás megejtése végett, miután azonban az adóhivatal kasszája körül semmilyen erőszaknak a nyomát nem tudta felfedezni, arra a megállapításra jutott, hogy a pénz eltulajdonítóját azok között kell keresni, akik, — erőszak nélkül is hozzáféreközhetek a kasszához. A csendőrség feltevése az, hogy a 300.000 lej Pärtu elcsikasztotta és ennek leplezésére tette meg a kifosztásra vonatkozó fantasztikus bejelentését. Ezen feltevés alapján a nyomozás idejére egyelőre az adóhivatal egész személyzetét őrizetbe vették.

A BANCA CETATEA MEG EGY IGAGATÓJÁT LETARTÓZTATTÁK. Ma délelőtt a brassói törvényszék vádta nácsa harminc napra jóváhagyta Ilie Maftet letartóztatási végzését. Ilie Maftet, aki az udvarhelyi Cetatea-bank fiókjának az igazgatója, szombaton hallgatta ki a brassói vizsgálóbíró és a kihallgatás után letartóztatta, azzal az indokkal, hogy propagandát fejtett ki a bank érdekében akkor, amikor a bank már rosszul állt.

KÉT NAPIG HEVERT ESZMÉLETLENÜL EGY GÖDÖRBE A BETEG MUNKÁS. Bukarestből jelentik: Vasile Josif 30 éves munkás már régebben sérvert kapott, de hasztalan igyekezett magát egy kórházba felvettetni, hogy operációt hajthassanak végre rajta. Nem volt pénze és így mindenütt visszautasították. A szerencsétlen ember betegten táromlygott az utcákon, közben annyira elerőlenedett, hogy egy gödörbe zuhant. Két napig hevert eszméletlenül a gödörben, anélkül, hogy valaki ráakadt volna. Harmadnap fedezték csak fel véletlenül és a mentők a

fel a túlgyomó többségben városban működő pékeket. Ember legyen a talpán, aki el tud itt igazodni azon, hogy hogyan is gondolkodik ezt azok a bölcs bukaresti urak.

Másrészről utasítja ez a rendelet a városok vezetőit, hogy a város 3-4 legtekintélyesebb közéleti emberéből alakítsák ki mindenütt egy-egy bizottság, amelynek kizárólag az legyen a hivatása, hogy ellenőrizze a pékek árát, nehogy ezek a fogyasztóközönségre hátrítsák át akármilyen formában az általuk fizetendő kenyérbélyeg illetéket.

Arról persze nem intézkedik a magas kormány, hogy a pékek miből fizessék a horribilis összegekre rugó bélyegilletéket.

Colentina kórházba szállították az öntudatlan állapotban levő munkást.

A KOLOZSVÁRI ÜGYVÉDI KAMARA TILTAKOZIK HAMANGIU TÖRVÉNYEGYSÉGESÍTÉSE ELLEN. Kolozsvári tudósítónk jelenti: A kolozsvári ügyvédi kamara szombaton ülést tartott és azon foglalkozott Hamangiu igazságügyminiszter egyszakaszos törvényjavaslatával, amely törvényegységesíti útján a régi törvények érvényességét Erdélyre is ki akarja terjeszteni. A kamara ülésén élesen tiltakoztak a javaslat ellen, a melynek következménye Erdélyben csak káosz és tökéletes jogbizonytalanság lenne. — A törvényjavaslat tudniillik meg akarja szüntetni a telekkönyv intézményét is, amivel a hitelélet alapjait ingatná meg. A javaslat néhány erdélyi törvény érvényét nem venné el, de ezek ellentétben állanak a régi törvényekkel. A kamara tehát elhatározta, hogy a legélesebb harcot indítja a Hamangiu-féle törvényegységesítés ellen és felhívja az összes erdélyi ügyvédi kamarákat, egységes eljárás és állásfoglalás kidolgozására.

NEM IS VOLNA OLYAN NEHÉZ DOLOG A KANKÓ TERJEDÉSÉT MEGAKADÁLYOZNI, ha minden beteg olyan lelkiismeretes volna, hogy a megbetegedés első jelénél Pageolt használna. De még az öregkorban annyira veszedelmes prostata-hipertrofiát is meggyógyítja a Pageol. Mindenkinél, aki túlhaladta negyvenedik életévét és infekció esetén meg akar menekülni ettől a szörnyű balesettől, ne mulassza el az alapos Pageol-kurát. A gonokóbus, staphylococcus, streptococcus és Koch-féle bacillus által előidézett fertőzést gyorsan, kényelmesen és diszkrétan mulasztja el.

FILMFELVÉTELEK A GYLKOS-TÓNÁL. A propaganda bizottság Csikmege legszébb tájáról, a Gyilkos-tóról e hó 25. 26 és 27-én filmfelvételeket készít, amely felvételek egy pár óra múlva már szaladni fognak az ország összes mozivásznáin, azzal a céllal, hogy országunk eme kiemelkedő szép helyét ismertessék és egyben idegenforgalmát növeljék. A filmen az ott tartózkodó közönség fogja a főszerepet játszani.

— Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelemérzések eseteinél a természetes „Ferenc József” keserűvíz kitűnő háziszser, amely az emésztőszervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a Ferenc József víz öreg embereknek is megbízhatóan és minden fájdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

* Bel- és külföldi értékpapírok forgalmazására jogosították fel a kolozsvári Schreiber bankbizományi céget. A Ministerul Industriei si Comerului, Bucuresti, 17909—1931 sz. engedélye, továbbá az erdélyi Directoratul Ministerial 8038—1931 sz. engedélye alapján jogosítva van nevezett cég bel- és külföldi, államilag garantált értékpapírokat eladni. Fenti cég kizárólag a román, francia és belga stb. államok által garantált értékpapírokat forgalmaz, mely állampapírok Bukarest, Páris és Bruxelles, stb. értéktőzsdéin hivatalosan jegyeztetnek. A felsorolt értékpapírok francia frankban, stb. kamatoznak, mely kamathozamot a kibocsátó (román, francia, belga stb.) államok garantálják. Minden román, francia, belga, angol, vagy svájci bank készséggel fog afelől felvilágosítást nyújtani, hogy ezen értékpapírok a létező legjobb és Európában közkedvelt állampapírok. Miután kizárólag államilag garantált értékpapírokról van szó, azok beszerzése kizárólag a bel- és külföldi értéktőzsdéken, elsőrendű nagybankok által történik, ahol azokat naponta hivatalosan jegyzik.

A román nyelv tudása

nélkül nehezen boldogul, viszont a rendes napi munka mellett nem könnyű nyelvet tanulni, na meg türelme sincs mindenkinek hozzá. Ezeket a nehézségeket teljesen megszüntették dr. Cherestiesiu és Déri kolozsvári tanárok „100 újságcikk alapján — románul” címen most megjelent munkájukkal. A 12 füzetre osztott kitűnő nyelvkönyv egyetisi magában a külföldről ismert összes világhírű módszerek előnyeit, amelyeket a szerzők a speciális erdélyi viszonyoknak megfelelően és több évi magán-nyelvoktatási tapasztalataik alapján, eredeti elgondolásaik szerint tovább építettek. Ennek a könyvnek a segítségével mindenki tanító nélkül tökéletesen megtanulhat románul, ha kevésbé türelmes és kevésbé kitartó, még akkor sem hagyja egykönnyen abba a tanulást, mert tartalma könnyed és szórakoztató, igazán játszva tanít, nincs benne semmi, ami fölöslegesen terhelne a tanulni vágyót, de benne van minden, anire okvetlenül szüksége van. Tulzás nélkül állíthatjuk: ez a munka nemcsak román viszonylatban, de az egész világ nyelvtan irodalmában is százszázalékosan megállja a helyét. A „100 újságcikk alapján románul” 12 füzetben kemény tokban 250 lejbe kerül és beszerezhető könyvtoshályunkban. — (Postai megrendeléseket is azonnal elintézzük.

Amortizációs kölcsönöket

városi házakra lej értékben, 10—40 évi időtartamra folyósítottunk. Kolozsvári Népbank és Zalog Hitelintézet R. T. Szép-utca 1. Szg

Brassó belvárosban kiadó 4 esetleg 6 szobás

LAKÁS

mellékhelyiségekkel. Cím a „SAXONIA” hirdetési irodánál Brassó, Kolostor-utca.

Kerestetik

jobb házból való gyakornok jó bizonyítványokkal, guarmatáru üzlet részére. Személyes jelentkezés a bizonyítványok bemutatása mellett Julius Meini cégnél, Brassó Kolostor-utca 9.

Jó cipőnek — jó cipőasztal! Ez a Pyram Paszta!

— **Hajszja a kirótt pénzbiroságok után.** Bukarestből jelentik: Megirtuk, hogy a pénzügyminisztériumban napok óta vizsgálat folyik annak megállapítására, hogy milyen eltulajdítások történtek a vám és egyéb pénzbiroságok ügyében. A pénzügyminisztérium ezzel kapcsolatosan rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, amely elrendeli, hogy záros határidőn belül küldjenek be a minisztériumhoz kimutatást azokról a pénzbiroságokról, amelyeket az adminisztráció 1929 óta különböző címeken kiróttak. A kimutatásban fel kell tüntetni, hogy a biroságokból mennyit fizettek eddig be és mennyi még a befizetni való hátralék.

— **SÜLYOS SZERENCSETLENSÉG A NEMZETKÖZI CSERKÉSKONGRESSZUSON.** Bádénból jelentik: Az itt megtartott nemzetközi cserkész-kongresszus alkalmából vasárnap este tüzijátékot rendeztek a bádén tapon. A cserkészek közül mintegy huszan a tó fahídján helyezkedtek el. Az ünnepség javában folyt, amikor ez a híd hirtelen leszakadt és a rajta állók valamennyien a tó vizébe estek. Szerencsére sikerült mindannyiukat kimenteni, közülük azonban öt gyermek idegsokkozott, egyikük pedig súlyosan megsebesült.

— **Kitiltották Romániából az „Osz-tályharc” című Párisban megjelenő magyar újságot.** Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium közölte a pénzügyminisztériummal, hogy az állambiztonsági felügyelőség megállapítása szerint, az utóbbi időben rengeteg kommunista könyv és propaganda jött be az országba, amelyek főleg ukrán és orosz nyelveken vannak megírva és, hogy ezek mint rendes könyvküldemények jöttek keresztül a vámokon. A pénzügyminisztérium szigorú ellenőrzésre utasította a vámhatóságokat. Itt említjük meg, hogy a belügyminisztérium kitiltotta az országból a Párisban megjelenő „Osz-tályharc” című kommunista magyar újságot, amelyből az utóbbi időben igen sok példányt hoztak be Romániába.

— **A KAA-HE-E CSODAJA.** A párisi tudományos akadémia egyik legutóbbi ülésén jelentést tettek azokról a vizsgálatokról, amelyeket a Paraguayban található Kaa-He-E növényről tettek. A vizsgálatok eredménye szerint, ennek a növénynek a cukortartalma háromszor akkora, mint a cukornádé. A növény egyéb fiziológiai tulajdonságait még nem elemezte a vizsgálat.

— **Újabb tűz egy ploesti petroleumtelepen.** Bukarestből jelentik: Az „Aquila Franco-Romana” ploesti petroleumfinomító telepen, eddig meg nem állapított okból, tűz ütött ki. A tűz az egyik desztillálóban keletkezett és véletlenül mult, hogy nem borította lángba az egész finomító-telepet. A tüzet egy Dumitrescu nevű munkavezető vette először észre, aki gyorsan fellármázta a telep tűz-őrségét és maga is nyomban hozzálatott a tűz elfojtásához. A munkavezető lélekjelenlétének köszönhető, hogy nagyobb katasztrófa nem következett be. Ugyanis, mire a tűzőrség a helyszínen termelt, Dumitrescu már körülszigetelte a tüzet, amely így nem igen tudott tovább terjedni. A bátor munkavezetőt súlyos égési sebekkel kellett azután kórházba szállítani.

Mi a csodás nyaklánc?

Megtámadja a rákot és a többi fertőző betegségeket

Ha az egészséges sejtekhez vibrációs hullámzás csatlakozik, a baktériumok arra kényszerítik a test sejtjeit, hogy rendellenes szokásaitól eltérő gyakorisággal hullámozzanak, másoknál pedig teljesen megszűnteti és lefojtja a hullámozást, azáltal, hogy a hullámozásba ellenálló sejteket, vagyis toxinokat visz be.

Ez Lakhovski francia orvos-professzor teóriája, amelyet körülbelül 2 évvel ezelőtt az orvosi körök előtt kifejtett. Ugy a teória, mint a kísérleti bemutatók mindenütt feltűnő keltettek és bizalmat szereztek a felfedező tudósának.

Értekezletében a francia orvos-tanár kijelenti, hogy az említett hullámozás végzetes hatásait csak úgy lehet ellensúlyozni, ha villamos szűrős utján biztosítjuk a szervezet rendes működésének helyreállítását, egy vagy több hullámozó kör által, amelyet nyaklánc vagy évi formájában beviszünk a testbe. Ez az eljárás a rákos és más fertőző megbetegedések esetén kitűnő eredményeket mutatott fel és lényegesen meggyorsította a betegség lefolyását.

Ezek a csodás hatású nyakláncok és övek kaphatók gyógyszerárakban és drogeriákban.

Dr. Laval
a párisi orvosi fakultástól.

A Lakhovski-laboratórium vezérképviselője, J. Dillan, Pitar Moş 4. Bucureşti, felhívja a közönség figyelmét arra, hogy csak azok a nyakláncok és övek valódiak, amelyek csomagolása el van látva a Dillan-cég garancia-szalagjával és ellenőrző vignetájával.

— **Csepelési katasztrófák tüzzel és emberhalállal.** Bánsági tudósítónk jelentése: Óriási károkat okozó tűz ütött ki Gáll községi határában az ott folyó csepelénél. A csepelőterén Ersz János csepelőgéptulajdonos csepelte a községi gabonáját, amelyből már több mint tíz vagon buza állott garmadában. Tegnapelőtt este eddig még meg nem állapított körülmények között a csepelőterén tűz keletkezett, amely hihetetlen gyorsasággal harapódzott el. A nagy szárazság és a vízhiány miatt az oltási kísérletek sikerteleneknek bizonyultak és a már kicsepelt tűz vagon tiszta buza és a még csepelésre váró asztagok a csepelőgarnitúrával együtt porrá égtek. — Borzalmas tragédia játszódott le ugyancsak csepelés közben Oravicabánya mellett Pancioveanu Cornél lelkes csepelőgépe mellett. A gépnél egy szomszédos községi fiatal leány látta el az etetőmunkát, miközben a leány elesett és a gép dobjába került, amely azonnal elkapta és magába rántotta. A tragédia olyan gyorsasággal játszódott le, hogy mire a gépét sikerült leállítani, a szerencsétlen fiatal lányt a gép teljesen összeroncsolta és már csak összemorzolt holttestét sikerült a gép dobjából kiszabadítani.

— **Hunyadvány nyugdíjasai táviratilag kérték Károly király közbenjárását, hogy nyugdíjaikat megkaphassák.** Déváról jelentik: Most, amidőn Iléana hercegnő esküvője alkalmából garmadával érkeznek az üdvözlő táviratok Színájába, a sok között beszaladt egy olyan távirat is, amelynek tartalma nem esküvői gratuláció, hanem Hunyadvármegye nyugdíjasainak határtalan nyomoráról emlékezik meg. A szerencsétlen és nyomorgó nyugdíjasok, mert másirányú lépéseik nem hozták meg a várt sikert, hatálan nem is a legalkalmasabb időpontban, de egyenesen Károly királyhoz fordultak és Ófelségét kérték fel intervencióra. A királyhoz intézett távirat tartalma a következő: „II. Károly király Ófelségének, Sinaia. Hunyadvármegye nyugdíjasai két hónap óta nem kapják nyugdíjukat, kérések és sürgetések a pénzügyminiszternél hiábavalók voltak, a nyomor határtalan stop. Mint alázatos alattvalói Felségednek, kérjük magas közbenjárását, hogy nyugdíjainkat kifizessék. A nyugdíjasok nevében: Aláírás”.

— **Halálra marcangolt egy öreg asszonyt a fiaskoca.** Bánsági tudósítónk jelenté: Borzalmas körülmények között halt meg Nagykovács szörénymegyei községben Buru Éva nevű 68 éves öreg

A minisztérium által autorizált Nagyvárad Zsidó Fiuinternátus

felvesz a nyilvánossági joggal bíró zsidó liceumba, gimnáziumba, kereskedelmi és elemi iskolába járó növendékeket. Elsőrendű kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 pedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál és komoly érdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság. Zongora tanszakát a szakörökben jól ismert **Berger Gyöngyi** vezeti a budapesti Zeneakadémia által elfogadott SENN módszer szerint. A tandíjak ezen évben mérsékeltek. ORADEA—NAGYVÁRAD, Strada Delavrancea (Ritók Zs. utca) 17. szám.

asszony, akinek gazdaságában a tenyészkoca a napokban megfiadott. A gyöngyös szony cledelt vitt a sertésölbe, de alighogy belépett, a malacait félt hatalmas koca rárontott, feldöntötte gazdaszonyát és borzalmasan összemarcangolta. Mire a házbeliek az öreg asszony sikoltozásaira segítségére futottak, a koca a földre tiport asszonyt annyira összeharapdálta, hogy sérülései következtében meghalt.

— **A PARTŐRSÉG SZEMELATTÁRA EL-SÜLYEDT EGY HALASZBÁRKA.** Párisból jelentik: A francia tengerparton, Étretat mellett, elsüllyedt egy motoros halászbárka, amelyen hat halász ült. A szerencsétlenség a parti őrség szemelattára történt, amely, a dühöngő vihar miatt, nem tudott a szerencsétleneken segíteni. Később, mire a mentőhajó odaért, már mind a hat halásznak nyoma veszett.

— **FÜGGŐ UTCÁK.** Az amerikai házipépítőtechnika számára a modern acélépületek egyre magasabb felhőkarcolók építésére nyújtanak alkalmat. Ez az irányzat teremtette meg azt az igazán amerikai ötletet, hogy Newyork kikötői negyedét a város belsőjével függő utcákkal kössék össze, amelyek acélköteleken lógnának a felhőkarcolók közt. Azt is tervezik, hogy függő vasutakat járassanak az ilyen utcákon. Az ilyen vasutaknak az építési költségei kétségtelül sokkal kevesebbet tennének ki, mint a földalatti vasutaké.

— **IDŐJÁRÁSEJENTÉS.** Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint meleg idő várható, változó felhőzet, helyenként némi csapadékkal.

— **Agyonlőtte magát az anyja sirján egy munkanélküli fiatal ember.** Resicabányai tudósítónk jelenti: A Resicával szomszédos Dognácska községben a temetőben átlőtt fejével halva találták Schreiber Ferenc 29 éves fiatal embert, az anyja sirján. A tragikus véget ért

fiatal ember végzetes tettének okát eddig még nem sikerült megállapítani, a feltevések szerint azonban a munkanélküli nyomorúság miatti elkeseredés adta kezébe a fegyvert.

— **Merénylet a török parlament elnöke ellen.** Angorai jelentés szerint a török parlament elnöke, Tewfik Refat pása ellen merényletet követtek el. A merénylet revolverből többször rálőtt az elnökre, aki azonban sértetlen maradt. A tettes elmenekült.

— **Agyonlőttek két katolikus papot az oltár előtt.** Mexikóból jelentik: Jalapa városkában megdöbbentő gyilkosság történt. Az oltár előtt két katolikus pap, aki éppen áldozati imáját végezte a Ladoctan-templom oltára előtt. Egy ismeretlen fiatalember belopódzott a templom ajtajába, ahol ezidőszent közönség nem tartózkodott és hátulról, közvetlen közelből többször rálőtt a két terdelt papra. A golyók mindkettőjüket azonnal megölték. Ugyanebben az időben a város kormányzója is rálőtték, ez azonban csak a fulén sebesült meg. A merényleteket összefüggésbe hozzák az utóbbi idők egyházellenes agitációjával.

— **A fának rohant egy autó.** Kattowiczből jelentik: Az egyik itteni utcakanyarodónál egy autó, amelyben három pincér ült, teljes erőből nekirohant egy fának. A katasztrófa következtében két pincér szörnyethalt, míg a harmadik a kórházba szállítás közben ki-szenvedett.

★ **FOTOMATÓRÓK FIGYELMEBE!** A DONSA! A fototechnika utolsó újdonsága a külföldön annyira közkedvelt nagykompat, üzembelen is bevezettem. Amatőr-fotóteleit dupla lineáris nagyításban, konkurencián kívüli áron kopirozzuk, Lang Henri fotóáruház, Brassó, Kolostor-utca 28. és Kapu-utca 44.

Keleti levelek

Irja: Baktay Ervin

Csitorgarh —
a hindu történelem Szigetvára

1903-ban történt. Alauddin Khildzi, a muzulmán hódító, tulereje ostromolta a várat. A hódítás és harácsolás vágyán felül még szenvedélyesebb vágy túlzta a szultánt: Padmani-nak, a rádzsput vezér Bhim-Szingh-nek, szépséges fiatal hitvese volt szemében a vár birtokánál is kecsgetőbb kincs... Az első ostrom szörnyetes kudarcba fulladt, — de a muzulmánok még nagyobb erővel tértek vissza és kezdődött a szörnyű harc, életre-halálra. Tizenegy rádzsput királyi herceg esett el, amint az uralkodói tisztviselők s a hadak vezérletében egymást követték. Mikor aztán látták, hogy minden ellenállás hiábavaló, a vár védői a végső heroizmus régtől megszentelt szertartására, a dzsöharra szánják el magukat: a nők és gyermekek, élükön a szép Padmanival, megfürödtek a várbeli szent tavacska vizében, aztán minden diszüket, drágaságukat magukra öltve, a palota tágas pincéjében rakott máglyára léptek... A férfiak pedig, akik mindazt, ami számukra a létnek kedves értelmet adott, elhamvadni látták, kitérve a kaput, az ellenségre vetették magukat és — mint Szigetvár hőse magyarjai s horvátjai — küzdve halált osztogatva hullottak el a muzulmaifegyverek csapásai alatt, mind egy szálig.

Amint a fekete pincebolt mélyébe tekintek, felemelkednek képzeletben az itt elhamvadott rádzsput asszonyok és leányok árnyai... S ugyanakkor a szigetvári nőkre kell gondolnom... Lehet valami a rég elfeledett ősi rokonsághoz magyar és rádzsput között... Ezek a törhetetlen büszkeséget és mindennel dacoló heroizmust a közös eredet turáni pusztáj nevelték.

Később, Nagy Akbár fanatikus, türelmetlen utódai idejében a nevári rádzsputok visszavonultak a muzulmán túlerő fenyegető nyomása elől. Nem adták meg magukat, hanem a tulságosan exponált Csitorgarh helyett a hegyek között építettek új fővárost, Udaipurt. Ezt már

nem tudták elvitatni tőlük a muzulim fegyverek.

Csitorgarh legszebb és legépebben maradt emléke a kilenc emelet magas Dzsusja Sztambha, a „Győzelem Tornya”. A mohamedánokon 1440-ben aratott nagy diadal emlékére épült. A dzsaina építőstílus remekműve. Negyszögletes és tulajdonképpen kettős torony, egymásba illesztve. Felületét kívül-belül csupa kőfaragás és szobormű díszíti, de a sok forma barokkos, eleven nyüzsgését fölényes egységbe foglalta egykori építője. A mohamedán stílusban épült régi torony (mint pl. a Kutab-Minár Delhi mellett) rendszerint köralakúak és egy belső kőmag körül vezetnek magasba a csigalépcső kölapjai. A lépcső maga strukturális, szerves része a toronynak. De a csitorgarhi hindu-dzsaina torony egész más szerkezetű: mint említettem, dupla torony, s a lépcsőt emeletenként váltakozva hol a belső kisebb toronyrészben, hol a külső szakaszban helyezték el. Itt a torony tartja, hordozza a lépcsőt, míg a Kutabnál a torony külső fala a lépcső szerves burkolata. Építészeti szempontból a mohamedán minár szerkezete magasabbrendű, de a hindu architektus számára több köfelület és több ablaknyitás kellett, hogy minden tényényi helyet kívül-belül szobrokkal és faragványokkal boríthasson. Az építmény itt csak hordozója a számtalan istenképnek, míg a muzulim tornyok belsejében sem elegendő világosság, sem megfelelő távlat nincs nagyobb szabású faragványok részére. Igaz, hogy a muzulmán építőművészet nem is törekedett erre, hiszen geometrikus vagy növényi díszítőelemeken kívül nem alkalmazhattott más dekorációt, minthogy a Korán szigorúan tiltja élőlények képes ábrázolását.

Csitorgarhban van még néhány hindu és dzsaina templom, dus faragású szikarakkal, kupalaku tornyokkal díszítve. Ezek a templomok ma is élnek: papjaik mindennap elvégzik az évezredek szer-

44. tartásokat. Csitorgarh nem néptelen: a őrség rádzsput katonái családjaikkal ma is a várban laknak: Nem messze Padmani rompalotájától szorgos munkákezek új palotát építenek. Az udajpur maharána (Rádzsputánában így nevezik a maharádszákát), Mevar állam fejedelmé, a csitorgarhi hősök utóda, emellett azt a palotát a maga számára, régi hindustílusban, mely nem üt el a környezettől. Ha majd elkészül, az év egy részét itt fogja eltölteni az ősz uralkodó és Csitorgarh várában ismét eleven élet fog pezsdülni. Marconaképi, állukon kétféle fűsült torzonborz szakállú rádzsput harcosok fognak újból szemlére sorakozni a váruddvaron, igaz, hogy már khakig egyenruhában, vállukon ismétlőfegyverrel. De az udvari szolgálattevők, a jótállók és belső őrök még ma is hindu viseletben járnak, görbe karddal és kerpapjzzsal oldalukon.

Fárasztó séta végigjárni a terjedelmes vár területét. Felső vége felé már dzsangal vad bozótja lepte be a régi ladékok köveit, — a nap forrón tűz ilyenkor már nem tanácsos a sürtüst be hatolni és megzavarni jogos birtoksait, a kobraikat.

Odalenn a vár alatt, a Gambhéri folyó tulsó partján ezalatt a khánszáh már elkészítette a kis Dák Banglók (vendégfogadó) előre megrendelt ebédjét. Megérdemlem a sziesztát és jól fog esni a szinte magyaros ízű, paprikás, borsos fűszeres indus ebéd után egy kis pihenés a homályos, hűs szobában, az angol beverőszéken, amelynek másfél méter magas kartámasztékaira a rendes „szaháb” lábait is felrakva nyulhat el a verejtékes vándorlás fáradalmai után.

Jöjjen be hozzánk

10 tánc-kottát vagy magyar nótát

adunk

15 lejéért

Vidékre 20 lej (portó 5 lej).

Brassói Lapo's Könyvosztálya

A »Graf Zeppelin« utban van az Északi Sark felé

Leningrádban a szovjethadserg és flotta tisztelegése mellett emelkedett a levegőbe

Leningrád, július 27.

Pickard professzor sztratoszféra-utazása után most az egész kulturvilág figyelmébe a »Graf Zeppelin« északsarki útja felé fordul.

A »Graf Zeppelin« vasárnap délelőtt feltizenegy órakor folytatta útját Leningrádból a Sarkvidék felé. A leningrádi repülőtéren több ezer főnyi tömeg jelent meg a léghajó indulásánál és hatalmas szimpátiatüntetést rendezett Eckener és kísérei mellett. A repülőtéren megjelent többek között az orosz szovjetkormányzat Leningrádban időző valamennyi vezetője, nemkülönben az orosz tudományos intézetek reprezentánsai.

Eckener dr., mielőtt a léghajóba beszállt és parancsot adott volna az indulásra, még fogadta a Szovjet Távirati Iroda munkatársát, aki előtt rövid nyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy

husz óra alatt valószínűleg elérik a Ferenc József-földet.

A nyilatkozat további során annak a reményének adott kifejezést, hogy Oroszországnak hamarosan meg lesznek a saját léghajói, amire nézve különben már tárgyalások is folynak a szovjetkormány és a Zeppelin-művek között.

Samoilovics professzor, a léghajó tudományos vezetője nyilatkozott ezután az újságíróknak. A professzor elmondta, hogy a Graf Zeppelin valóságos repülőlaboratórium, amelyen a sarkkutatásoknál szokatlan kényelemmel lehet dolgozni.

Az interjú és a kölcsönös üdvözlések befejezése után Eckener dr. és kísérei beszálltak a léghajó gondolatjába, majd egy éles füttyszó jelezte, hogy a Graf Zeppelin indulásra készen áll. Néhány pillanat múlva a léghajó este a tömeg üdörlésében a magasba emelkedett. A szovjetkormány és flotta megjelent tisztjei sapkájukhoz tartott kézzel búcsúztak a nagy utra induló léghajótól, amely pár perc múlva el is tűnt a nézők eszébe elől.

Este félhét órakor a Graf Zeppelin rádiótisztje már bejelentette, hogy a léghajó átrepült Arckangelsz felett és most már a Jeges-tenger magasságában szállanak.

Fent a Zeppelin — lent a Malygin

Az expedíciót

a szovjetkormányval közösen a német »Auro-Orctik« sarkkutató társaság és a Friedrichshafeni Zeppelin-művek rendezik.

Az expedíció technikai vezetője dr. Eckener, tudományos vezetője Samoilovics orosz professzor, aki annakidején Nobel-díjat nyert az orosz jég-törővel, a »Krasszin«-nal megmenekült. Az expedícióban részt vesz a Graf Zeppelin kívül a Malygin orosz jég-törő is, mely a Zeppelin elébe jön és az expedícióban kölcsönösen támogatni fogják egymást. A terv szerint a Malygin, amely július közepén indult el Arckangelszből egy jegestengeri kirándulásra,

a Wiese-szigeteken fogja a Zeppelin találni.

Itt kísérelik postájukat (erre az utra külön bélyegeket adtak ki) és esetleg, ha sikerül, a jég-törő egy utasát a Zeppelin felveszi. Mindenesetre

ez a szerencsés ember lesz az első utas, aki átszállással utazik az északi sarkra.

Az átszállás azonban egyelőre kissé komplikáltnak ígérkezik és bizonyára nem csábítana mindenkét arra, hogy utána csinálja. Ugyanis a Zeppelin meg fogja próbálni, hogy a tengeren leszálljon, de ha ez nem sikerül,

az átszállás a léghajóról lebecsült kórszár segítségével fog megtörténni.

Ezek azonban inkább csak játékok és arra való, hogy az utazásban résztvevő riportereknek legyen mivel színesíteni cikkeiket a különben valószínűleg elég szürken lefolyó tisztán tudományos célzatu expedícióról. A jég-törő szerepe sem marad meg ennél a találkozásnál, hanem a további ut alatt együtt fog dolgozni a léghajóval.

Az átszállás utján állandóan tájékoztatja a Zeppelint a meteorológiai viszonyok alakulásáról, melyek a léghajó utazásának legfontosabb előfeltételei, viszont a

Zeppelin ugyanazon az uton a tenger jégviszonyairól fogja tájékoztatni a Malygint.

A léghajó utiránya és célja

A Zeppelin utiránya a beálló légköri viszonyoktól függ, a mai tervek szerint azonban a következő utirányt fogja venni: Leningrádból a Novoje Zemja szigetek felé repül és e hosszú sziget keleti partján éri el a Wiese-szigeteket, amelyek már a sarki tengerben fekszenek a Ferenc József Föld és az Észak-Föld között. Itt találkozik a »Malygin«-nal és aztán elindul északra,

az eddig teljesen ismeretlen »Nordland«-nak nevezett terület felkutatására.

Öt-hat napig tart az ut oda-vissza

Tudósokon kívül néhány hírlaptudósító és sajtófényképész vesz részt az expedícióban, melyről vezetője, dr. Eckener azt mondja, hogy

egyáltalában nem lesz veszélyes a résztvevőkre,

Most az a veszély sem fenyeget, hogy léghajójuk jég fedébe, mivel ezen időszakban a sarkvidéken is alig van hidegebb pár foknál nulla alatt. Egyébként az expedíció

Tervbe van véve, hogy felkeresi a Kamenev-szigeteket is, ahol egy évvel ezelőtt négy orosz kutatót letették s egy-együket magával viszi. Aztán az Uj-szibériai szigetek felé veszi útját, itt megfordul s a Cseljuszkin-foknál s a Taimyrfélsziget partján visszarepül Leningrádba.

Az expedíció célja elsősorban a beutazott területek földrajzi feltárása, főleg azt akarják megállapítani, hogy

az Uj-szibériai szigeteknél tényleg nagy kiterjedésű szárazföld van-e, mint egy sarkkutató látni vélte, de amit mások eddig nem erősítettek meg.

Emellett magnetikai és meteorológiai megfigyeléseket fognak tenni, melyeknek tudományos értékéhez nagy reményeket fűznek illetékes körökben.

pedíció ut Leningradtól Leningradig vissza mindössze öt-hat napig fog tartani.

E rövid, de rendkívüli utra azonban a Graf Zeppelint lényegesen átalakították: a luxusos turista-léghajóból egy kényelmetlen expedíciós-hajó lett. Könnyebbé kellett tenni a hajót, azért a nélkülözhető súlyos berendezési tárgyakat kidobták belőle. A konyhából az edényeket, a

A rendőrség kihallgatta a temesvári konzulátusoknál interveniáló nyugdíjasokat

A katonai nyugdíjasok távirata a királyhoz

Temesvár, július 27.

A temesvári nyugdíjasok frontján a helyzet változatlan. A nyugdíjakat, az ígéretek ellenére, még mindig nem fizetik ki.

A katonai nyugdíjasok vasárnap gyűlést tartottak, amelyen Rákos nyugalmazott ezredes, — valószínűleg felsőbb helyről kapott utasítás alapján, — azt indítványozta, hogy

ezentúl ne vigyék az utcára sérelmeiket és ne rendezzenek demonstrációkat. Ezzel szemben javasolta, küldjenek táviratot a királynak és tőle kérjék a nyugdíjak kifizetését.

Nagy feltűnést kelt, hogy a rendőrség

beidézte a nyugdíjasok vezetőit, akiket kihallgattak a külföldi konzulátusoknál történt intervencióra vonatkozólag. Rákos ezredes kívül Wiflinger ny. százados hallgatta ki a rendőrség. Mindketten hangoztatták, hogy nem volt előre megbeszélve az, hogy a konzulátusokra mennek, hanem

az utcai tüntetés folyamán betörtök fel az ötlet.

Egyébként ez a látogatás nem célzott egyebet, minthogy a külföldi figyelmét a nyugdíjasok sanyaru helyzetére felhívják.

A kihallgatások még folyamatban vannak.

Kolozsváron megkezdik a nyugdíjasok fizetését

Legalábbis ezt ígéri egy pénzügyigazgatósági hirdetmény

Kolozsvár, július 27.

A kolozsvári pénzügyigazgatóságon nemrég rövid és velős figyelmeztetést függesztettek ki a hónapok óta járandóságukra váró nyugdíjasok számára. Közlötték velük, hogy hiába ne menjenek fel a pénzügyigazgatóságra és fölöslegesen ne zavarják a munkarendet, mert nyugdíjat egyelőre nem kapnak s ha majd megjön Bukarestből az intézkedés, hirdetményben közlik velük. Egyébként pedig szigorú rendszabályokat alkalmaznak ellenük.

Alig néhány nappal e szokatlan hangú figyelmeztetés kifüggesztése után újabb

hirdetményt akasztottak ki a pénzügyigazgatóság hirdető táblájára. Ez is a nyugdíjasoknak szól és szomorú örömhírt közöl velük.

A hirdetmény arra hívja fel a kolozsvári pénzügyigazgatóság körletébe tartozó hadirokkantak, hadiöregyek és polgári nyugdíjasok figyelmét, hogy az 1931 januárjára, februárjára és márciusára esedékes járandóságok fizetését a pénzügyigazgatóság július 28-án kezdi meg.

Nincs tehát semmi baj! A nyugdíjasoknak nem kell türelmetlenkedniük és zugolódniuk. De nem is szabad, mert

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ

BRASSÓ, Telefon: 564.

Ma és a következő napokon mutatjuk be az óriási sikert aratott

»AZ IKERFÉRJ«

című mulatságos vígjátékot.

Ezt megelőzi a legaktuálisabb világ zsurnál.

Fehér fogak

minden arcot tetszetőssé és széppé tesznek. A csodásan üdítő ízű Chlorodont-fogpépnek néha már egyszeri használata folytán fogai elefántcsont fényt nyernek. Probálja meg először egy tubussal. Kis tubus ára 20 Lei a nagy tubusé 32 Lei. Mindenütt kapható!

Eckener

nehéz porcellánt.

Elmarad a szakács is s a stewardnak egyedül kell ellátni az utasokat,

akik a nehéz porcellántányérok helyett a használat után kidobható papirtányérokra fognak ebédelni. A szalónból kivették az asztalokat, nehéz székeket s csak egyetlen asztal maradt könnyű duralumium-lábakkal. A székek tollkőnyű elektroncsőből készültek. Az ágyak gummi-rugókkal lettek felszerelve, a mosdó és egyéb mellékhelyiségeket a felére redukálták, hogy elegendő helyet nyerjenek a tudományos műszerek, valamint a hosszú utra szükséges benzin és élelmiszer számára.

Körülbelül ezerkétszáz kilogrammra lett a léghajó könnyebb.

A sarkvidéken sztratoszférikus méréseket is fognak eszközölni. Az orosz Molcsanov tervei szerint egy ballon-kikötőt építettek a Zeppelintre, ahonnan kis, mérő műszerekkel felszerelt ballonokat fognak tíztizenötezer méter magasságra feleresztetni, hogy a sarkfeletti magas légköri viszonyokat tanulmányozzák. A kis ballonok szikratávíróval vannak felszerelve s megfigyeléseiket azonnal közlik az anyahajóval.

Friedrichshafen, július 27.

A Graf Zeppelin fedélzetéről vasárnap este 11 óra 20 perckor felfogott szikratávírat szerint a léghajó áthaladt a 68-ik északi szélesség és a 45-ik keleti hosszúság fokán, vagyis a Kanin-félsziget felett. Ezzel átrepült a Sark-körre és folytatja útját a Sark felé.

ime: a hét hónap óta esedékes nyugdíj-filléreket végre egy félesztendő késéssel, de mégis csak kifizetik. Azaz, csak megkezdik a kifizetéseket. Arról a hirdetmény nem beszél, hogy vajon kivétel nélkül meg is kapja-e minden nyugdíjas az alamizsnának is nevetségesen kicsiny járandóságát.

A nyugdíjasok végre boldogok lehetnek, mert végre pénzt látnak. S a közvélemény is megnyugodhatik: csekély félesztendő késéssel, de mégis csak kifizetik azokat, akiknek eltartása az államháztartás alapjaira hárult. Gyönyörű rend ez! Büszke lehet rá a kormány.

A kolozsvári mentősorsjáték legujabb húzása

Kolozsvár, július 27.

A Kolozsvári Mentőegyesület újabb sorsjátékának második húzását, tegnap, vasárnap tartották meg óriási érdeklődés mellett. A húzáson a következő számok tulajdonosaira mosolygott rá a szerencse:

100.000 lejt nyertek: 111.680 és 121.610.
25.000 lejt nyert: 42.070.
5000 lejt nyertek: 36.879, 69.700, 96.087, 113.504 és 152.519.

Ezeket kívül kihúztak még 50 számot egyenként 500 és 100 számot 300—300 lejes nyereménnyel.

A Kolozsvári Mentőegyesület sorsjátékának legközelebbi, harmadik húzása augusztus 9-én lesz.

Bukarest

egy kg. paradicsom a piacon: 2 lej,

egy darab paradicsom a vendéglőben: 5 lej

Bukarest, július 27.

Talán sehol az országban nem olyan olcsó a zöldségféle és gyümölcs, mint Bukarestben — a termelőnél és piaci árszínvonalánál. Mire azonban az olcsó termés eljut a vendéglő, kávéházi fogyasztóhoz nem is egy, hanem sokszáz perccel szűkölt fel az ára.

Egy kg. paradicsom a piacon 1—2 lej, étkezőhelyen egy darab 4—5 lej.

Egy közepes görög-dinnye a piacon 6—8 lej, kávéházban és étteremben fél-dinnye 20—25 lej.

És így van ez az egész vonalon. A miniszterelnökség most utasította a bukaresti városi tanácsot, hogy a gyümölcs- és zöldségzsorát minden árközzel törje le. A jellemző az egészben nem is annyira az, hogy uzsora van, hanem inkább az, hogy a tanácsot a miniszterelnökségnek kell erre figyelmeztetni!

Sport

A Sportul Studentesc (Bukarest) kettős győzelme Brassóban

Szombaton és vasárnap a bukaresti Sportul Studentesc vendégszerepelt Brassóban, az IAR és az Olympia ellen. A bukaresti együttes szerencsésebb volt, mint ellenfelei és, habár nem jobb együttes, mint a brassóiak, mindkét napon győzött.

Szombaton:

Sportul Studentesc—IAR 2:1 (2:0).

A repülőgári csapat Dresnand és Berta helyén tartalékosan állt fel. A vezető gólt a bukarestiek érik el a közepesatár bombájából, az első negyedórán. Az IAR csatársora erősen támad, de erősen megéri Berta hiányát. Csaknem állandó fölényben voltak a bukaresti csapattal szemben, de a csatársor gólképessége miatt nem tudtak eredményt elérni. Kapu előtti kavargásnál újra a Sportul Studentesc eredményes, a balszélsője révén.

A második félidőben az IAR sorozatos támadásait siker koronázza. Russu szépen kidolgozott labdája hálóbá jut. Itt kellemetlen balcsét következett be. A góllövő Russura tuleréyesen rástartolt a bukaresti csapat balhátvédje, a kitűnő IAR játékos erre a földre zuhan és, mint az utólagos orvosi vizsgálat megállapította, vállcsont törést szenvedett.

Az IAR ettől kezdve csak tíz emberrel ját-

szott és ennek következtében nem sikerült kiegyenlítenie. — A vereséget nem érdemelték meg. — Biró Kiss György.

Brasovia komb.—IAR komb. 4:3 (2:1).

Vasárnap:

Sportul Studentesc—Olympia 3:2 (2:2).

A 3-ik percben Renner szökteti Hennisch, aki biztosan helyezi hálóbá a vezető gólt. A bukarestiek erősen támadnak, de az Olympia védelem ellentáll. A 13-ik percben (baljóslatu pillanat), Borbil II. tizenhatos vonalról, forduláshól lö kapura a brassóiak ellen, ami a labdát, 1:1. Az Olympia támad és Lautmann felsőszarkos lövéséből ismét megszerzik a vezetést. A bukaresti csapat tuleréyes játékkal próbál érvényesülni. Több fault esik. A 20-ik percben egy kétes érvényű gólt ítélt meg Chirilla bíró a brassóiak ellen, ami a játékosok tiltakozását váltja ki. 2:2.

A második félidő 10-ik percében Chirilla bíró kiállítja az Olympia két hátvédjét, erre botrány tör ki, a közönség a pályára tódul. A válságot úgy oldják meg, hogy Chirilla átadja a bírói tisztelet Papadopol bukaresti bírónak. A két Olympia játékos természetesen nem térhet vissza a mezőnybe, de kilenc játékoskal is többlet támad a szász együttes. — A győztes gólt a 50-ik percben a balszélső szerezte meg a bukarestieknek.

Olympia komb.—Victoria komb. 4:0 (2:0).

Brasói utcai csapatok eredményei:

Kinizsi—Unirea 1:0 (0:0).

Kinizsi II.—Unirea II. 1:0 (0:0).

Vénus—Spárta 2:1 (1:0).

Vénus—CCT (Türkös) 5:1 (2:1).

Vénus II.—CCT II. 2:2 (1:1).

Spárta komb.—Concordia komb. 3:0 (1:0).

NAGYVÁRAD:

Bohn SC—Törökvs 3:2 (2:0).

A nagyváradi Törökvs jubiláris mérkőzése ünnepélyes keretek között zajlott le. Három ezer főnyi közönség előtt a békéscsabai magyar amatőr csapat minimális gólkülönbséggel győzelmet aratott. A Bohn SC különösen az első félidőben volt jó. Szünet után a munkás együttes is szép akciót vezet. A győztes csapat góljait a Kolozsvárról elszármazott

Szaniszló (2) és Uhritz rugták. A Törökvs góljait Fábán és Kiss lötte.

ARAD:

Ripensia—Arad kombinált 5:0 (2:0).

A kitűnő temesvári proficsapat hatalmas győzelmet aratott Arad kombináltjai felett. A 39-ik percben Schwarz rugja a bevezető gólt. A 41-ik percben Beke rádupláz. A második félidő 21-ik percében Raffinszki folytatja a gólsorozatot, majd két perc múlva Lakatos. A 32-ik percben Lakatos újabb gólját pecsételi meg az aradi kombinált csapat megsemmisítő vereségét.

Budai „11”—Vulturii 3:0 (1:0).

A budaiak góljait Ember és Lyka szerezte. A harmadik öngólból esett.

Szilágysomlyó: Silágysomlyó: S. C.—KAC (Kolozsvár) 2:1.

Bárány Gyenge szereplése miatt elmaradt az Európa-rekord a négyszer kétszázaz uszóstafétában

Budapest, július 27.

A magyar—francia uszóverseny egyik legérdekesebb száma a négyszer kétszáz méteres staféta volt. Már napokkal a verseny előtt a sportsajtó biztosra harangozta be, hogy sikerülni fog a magyar uszóstafétának, amelyet a legjobb nevek közül állítottak össze, európai rekordot felállítani. Az eddigi legjobb európai eredményt is a magyarok tartották ebben a versenyszámban, 9 perc 30,6 mp. idővel.

A közönség lázas izgalommal várta a staféta lebonyolítását. Magyarország csapata, (Wanné II., Szabados, Székely és Bárány) a várakozásnak megfelelően, a stafétát meg is nyerte, a franciákkal szemben, 9 perc 32,6 mp. idővel, azonban az európai rekord elmaradt.

Wanné a startnál jól indult, 100 m.-es ideje 1 perc 03,8 mp. volt, míg a 200 métert 2 perc 25,2 mp. alatt uszta le. Szabados váltja és 1 perc 03,8 mp. idő után a 200 méteren 2 perc 24,4 mp.-et uszott. Székely ideje 100 m.-en 1 perc 02 mp. és 200 méteren 2 perc 24,4

mp. Most következett a staféta legizgalmasabb részlete. Bárány jól startolt, mindenki Európa rekordot vár, amikor Bárány váratlanul nagyon gyenge eredményeket ér el. — Száz méteren 1 perc 03,6 időt uszik, majd 2 perc 22,6 mp. alatt ér célba. Az eredmény nagy csalódást keltett az egész magyar sportvilágban.

A francia staféta csapat eredménye természetesen lényegesen gyengébb a magyarokénál, akiknek ideje viszonylagosan jó, csak éppen nem rekord. Franciaország csapata, (Regies, Vallerey, Borocco, Vandeplanque) 10 perc 19. mp. időt uszott.

A további versenyszámok eredményei a következők:

200 m. mellúszás: 1. Hild 2 perc 38,6 mp. 2. Lantos 3 perc.

100 m. gyors: 1. Boros 1 perc 03,6 mp.

100 m. hát: 1. Nagy 1 perc 16,4 mp. 2. Habi.

100 m. hölgy gyors: 1. Lenkey 1 perc 11,4 mp. 2. Sipos 1 perc 12,4 mp.

A Törökvs nyerte a magyar amatőr labdarugó bajnokságot

Budapest, július 27.

A megismételt bajnoki döntő mérkőzést, amely az amatőr bajnokságot volt hivatva eldönteni, az újpesti stadionban játszották le. A Törökvs erős küzdelem után 4:0 (1:0) arányban győzött a Tatabányai SC ellen.

Bástya—Attila 3:1 (1:0). Szegedről táviratozzák: Az osztályozó mérkőzést a szegedi csapat nyerte. Az első félidőben a Bástya uralta a pályát. A 12-ik percben Hernádi—Havas összjátékából Körösi góloz. — Szünet után a 11-ik percben 11-esből Havas 2:0-ra javít, a 27-ik percben Körösi újabb gólt lő. Az Attila csak a 42-ik percben szér az eredményen, Pimpi révén.

Poloskák a világosság elől elbújnak, piszkos repedésekben élnek, ahonnan éjszaka másznak elő és vérszopó csípéseikkel elrabolják éjszakai nyugalomunkat. Öljük meg őket búvóhelyeiken, — permetezzünk Flit rovarirtót minden repedésbe és sarokba. Flit hatására elpusztul légy, szúnyog, bolha, moly, poloska, tetű, hangya, svábbogár és mindezek petéi. Flit-permet megöli a rovarokat, — de emberre ártalmatlan. Könnyen alkalmazható. Nem hagy foltot. Flit nem tévesztendő össze más rovarirtókkal. Követeljük a Flit katonával díszített sárga kannát a fekete sávval.

Permetezzünk

FLIT

rovarirtót

Plombált Flit-kanna kizárja az utánszót.

Franciaország ötödször is elnyerte a Davis Cup-t

Franciaország—Anglia 3:2

Páris, július 27.

Nagy érdeklődés mellett folyik péntek óta a Davis Cup döntő küzdelme, amelynek során a franciák ötödikben elnyerték a klasszikus vándordíjat. A döntő mérkőzésről a következő tudósításunk számol be:

Austin, Anglia bajnoka, Borotra ellen játszott. Az első szettet 7:5-re nyerte. Eső miatt a mérkőzést félbeszakították, majd felóra múlva folytatták, Austin a második szettet is

megnyerte 6:3 arányban. A harmadik szetben Borotra 6:5-ra győzött, míg a negyedikben Austin 7:5-re verte az ellenfelét. A hátralévő Cochet—Perry mérkőzés előtt az angol-francia Davis Cup döntő 2:2 arányban, eldöntetlenül állt.

Az eső elállt és így lehetővé vált az utolsó egyes mérkőzés lejátszása, amelyből a francia Cochet került ki győztesként, miután az angol Perry ellen 6:4, 1:6, 9:7, 6:3 arányban imponálóan nyert.

Országos rendszabályok a kommunisták ellen

Temesváron őrizetbe vették dr. Juhl Mór orvost, dr. Bürger Ernő ügyvédet és 20 kommunistát

Kolozsváron is több letartóztatás történt

Temesvár, július 27.

Az itteni rendőrség az augusztus elsejére tervezett vörös nappal kapcsolatban a vasárnapról-hétfőre virradó éjszakán összefogta a városban lakó összes kommunista vezetőket.

Őrizetbe vették többek között dr. Juhl Marcel orvost és dr. Bürger Ernő ügyvédet, valamint husz más kommunista vezetőt.

Értesülésünk szerint az előállítottak néhány napig rendőri felügyelet alatt maradnak.

Kolozsvári tudósítónk jelenti: Szombaton éjszaka a kolozsvári rendőrség nagy razziaát tartott, hogy az augusztus elsejére tervezett vörös napra való tekintettel a gyanús elemeket összeszedjék. Rendőrség több embert letartóztatott, a razzia eredményéről semmiféle jelentés nem adott ki.

Letartóztatottak többek között egy kolozsvári biztosító intézet igazgatójának a leányát is, aki Ausztriában lakik és szülei meglátogatására érkezett Kolozsvárra.

A Kolozsvári Friss Ujság egyik munka-

társa, aki a késő éjszakai órákban a körzeti rendőrség ügyeletes tisztjétől felvilágosításokat kért a razziairól, összetévesztette a Haticanu rendőrkészlettel, aki tréfásan ráripakodott, hogy mit keres a rendőrségen. A tréfa azonban komoly fordulatot vett, mert a rendőrkészlet parancsot adott arra, hogy

az újságíró meggyék őrizetbe.

És a hírlapíró hajnalig a rendőrség vendége volt, igaz, hogy nem jószándékból. Az újságíró fogvatartása Kolozsváron nagy feltűnést keltett.

KÜLFÖLDI TUDÓSOK TANULÁNYOZZÁK ERDELYI NÖVÉNYVILÁGAT. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Tegnap, vasárnap 18 külföldi tudósból álló tudósai érkezt Kolozsvárra Rubel professzornak, a zürichi egyetem növénytan tanárának vezetésével. A külföldi tudósok a Székelyföldről jöttek, ahol a növényvilágot tanulmányozták. Kolozsvárra való megérkezésük után Borza Sándor, a kolozsvári egyetem botanikai tanszékének igazgatója vezetésével a külföldi tudósok a botanikai intézeteket tekintették meg.

Közgazdaság

Az ecsedi láp nyolcvanezer holdján termelő szövetkezet alakul

Az ártéri gazdák ezrei új termelési rendet akarnak megvalósítani — Beszélgetés Papp Aurél igazgatóval a monstroszus szövetkezet tervéről és céljairól — A községekben megindult a szervezkedés

Nagykároly, július 27.

Legutóbb a szatmári műtermében találkoztunk Papp Auréllal, A Modern Krisztus című hatalmas vázna előtt álltam megrendülve a kép nagyszerűségétől. Akkor azt mondta, hogy félbehagyja a pikúrát. Vagy a képeim nem jók, vagy nem kell az embereknek a festészet — mondta és félbe is hagyta a festést, pedig a képei nagyszerűek, megrázóak, de az embereknek nincs pénzük. És ebbe a nincstelenségbe beleütközött új mesteriségében is.

Papp Aurél az ecsedi láp lecsapoló társulat igazgatója lett. És hatalmas zsenije itt is megtalálta az alkotás lehetőségét. Az eset nagymestere körül most statisztikák, kimutatások, térképek tömege hever. Szeme messzire elrévedez, mikor beszélni kezd és amit mond, új világot nyit meg.

Nem tudunk gazdálkodni

— Amit magunk körül látunk — kezdi Papp Aurél igazgató — az valamely intenzív és eredményt ígérő cselekedetre ösztökél bennünket. Falvainkban szemünk előtt mennek tönkre eddig jóhitelű kis- és nagygazdák. Nemcsak apró közületek, de nagy országok pénzügyei omlanak össze és segítséget senkinek tud nyújtani, mert a termelési rendszer változtatása, s terményeknek a fejlett közlekedési eszközökkel való gyors ide-oda szállíthatása teljesen devalválta a nálunk megszokott gazdálkodási rendszer terményeinek értékét. Buzánk, amely csak 5–6 métermázsát terem egy holdon, csak 76–78 kilót nyom és rossz időjárás esetén egész vidékek évtizedek óta élellyel az esetleges fagyokat és más elemi csapásokat. És a gazdák nem tesznek ellene semmit, hanem vetik tovább a 76–78 kilós búzát. Evvel akarják felvenni a versenyt az amerikaiak 82–84 kilós búzával, meg az európai piacra óriási mennyiségben kidobott könnyű szibériai búzával. Állatállományunk a legszomorúbb képet mutatja. A társulatunkhoz tartozó 32 községben még a leggazdagabb határokon is csupa kevert és korcs állatállomány legeli a rosszul fenntartott legelőket. Házállataink a primitív gazdálkodás korából valók és fajnemelésről, többtermelésről nálunk senkinek becsél.

— Gazdasági kamaráink a politika fészkei és a gazdálkodás fejlesztésében eddig nem tettek többet, minthogy itt-ott maguk vettek a községek részére egy pár tenyészállatot, vagy importáltak nemesebb fajú tojásokat. Indolencia és elhanyagoltság képét mutatja minden község gazdálkodása és közben a gazdanép, mely

semmiből sem tud pénzt csinálni, állandóan nyögi az adóterheket. Más országban a termények, a mindenféle háziállatok, a gyümölcs, a buza nemesítésével versenyképességet igyekeznek czerezni a más országbeli terményekkel szemben, addig nálunk, még amit meg is ad a természet, azt is tönkreteszi a nemtörődomség és lelkiismeretlen gondatlanság. Vezetőségeinkben, akiknek csak adtunk, de akikről évtizeden keresztül alig kaptunk, megtört a gazdák hite. Gazdák adósságoktól terhelt, révült tekintettel vár-

ják az utolsó csapást és a kétségbeesés mind rosszabb és rosszabb tanácsokat sugall lelkükbe.

Nincs tere az egyéni gazdálkodásnak

— Az egyéni gazdálkodásnak megvolt a tere akkor, amikor mindennek volt piaca, amikor nem volt még mechanizálva a mezőgazdaság, amikor pénzünknek euró-

Át kell térni az együttes gazdálkodásra

A sok, keserű igazság megállapítása után ráter Papp Aurél a megoldási lehetőség kifejtésére is.

— Segítséget a gazda sehonnan sem remélhet és be kell látnunk, hogy sorsunknak magunk vagyunk az intézői. A sok konferencia sohasem eredményezett semmi olyat, amiből a népek jóléte származott volna. A megbolygatott és megtaposott hangyaboly elnyomordott lakói szorgos és közmunkával ismét megépítik a bolyukat. A legyengített egyén erre képtelen lenne, de együttesen óriási munkára képesek.

— Harminckét község határa tartozik az ecsedi láplecsapoló társulathoz. Vajon mi volna, ha ez a 32 község egyetlen termelő szövetkezetet alakítana mindenféle terményének közös megmunkálására és közös értékesítésére? Harminckét község felesleges terménye, állatja egy mennyiségben sokkal nagyobb lehetőséget nyújt az értékesítésre, mint a széttagoltan piacra vetett áru.

Központi irányítás mellett, szakcszerű vezetéssel egészen hamar lehetne az egész vidék terményét és állatállományát nemesíteni és a gazdálkodás minden ágában jelentős eredményt elérni.

— Ez a hatalmas terület, amely a társulat árteréhez tartozik, 86.000 katasztrális hold, amelyből 80.000 hold termőterület. Az egész területet fővasúti vonal szeli át, amelynek két végén határállomás van, az egyik Magyarországon, másik Csehszlovákia felé, tehát az exportnak könnyen kihasználható lehetőségeit nyújtja. A vonal hat vasúti állomáshoz 26 község jól kövezett utjai vezetnek. Két folyó és rengeteg csatorna vezet el a vizet erről a területről és a csatornákból a szükséges öntözőművek könnyen elláthatók. Az árterület réteji és földjei bőségesek, csak szakcszerűen és megfelelően kellene megművelni és gondozni. Céltudatos tervek alapján az adott viszonyok mellett ezeket a szántóföldeket és réteket ideális termelésre lehetne fokozni. Nehány év alatt az egész határ azt termelhetné, ami annak a talajnak legjobban megfelel és állatállományunk megajvitva, nemesítve export- és versenyképes lehetne. Majorságunkat, tehenészetünket kellőleg ápolva és nemesítve; ez maga elegendő lenne az adósságok kifizetésére. Harminckét község szakértők által összeállított statisztikai adatai irányt fognak szabni majd mindennek és a gazdasági szakértők tapasztalata és hozzáértése hivatott arra, hogy az egyes termelési ágak helyét, időszakát, mennyiségét és minőségét megállapítsa.

Megkezdődött a szervezkedés

Utópisztikus álomnak látszik a kép, a mit ez az egykori festőművész elébünk tár. De Papp Aurél igazgató nem álmodhat kerget. Hozzá is kezdett a munkához és ebben maga mellett találja az

pai viszonylatban megvolt az értéke. — Akkor törpe, közép és nagygazdák minden terménye pénzt jelentett. A nagy ipari verseny és fejlettség azonban megteremtette a mezőgazdaság iparát is és a nyugati és keleti országokban immár fölvtartotta az emberi erőt a gép. És ezzel megnyitott a nagy mennyiségek vándorútja, amit a mai fejlett közlekedés könnyen bonyolít le. És ezzel teljesen háttérbe szorult az egyéni gazdálkodás minden eredménye.

— Nyugaton a nagyban való termelési rendszerrel és keleten a kollektív rendszerrel a mechanizált gazdálkodást nem egyénenként és kis méretekben, hanem óriási méretekben szervezték meg és pedig olyan nagytömegű termelésre rendezkedve be, hogy a világegést követő első évtized végén a világpiacon való első felépésükkel megbénították a régi rendszert, kisméretű gazdálkodást. Az ő búzájuk óriási és jobb mennyiségben olcsóbban eladó, mint a mi kicsiny mennyiségű, silány terményünk. Az amerikaiaknak is, az oroszoknak is vagy jobb, vagy olcsóbb minden terményük a miénkénél. Almát, szilvát hoznak, frissét, hamvasat, búzájuk minimálisan 82 kilós, szarvasmarhaállományuk husa pedig a konzervekben elárasztotta a kontinens katonai raktárait. Legközönségesebb terményeik is importáltak nálunk és a mi vezetőségeink ahelyett, hogy gazdasági rendszerünkön változtatna, vicsonított fogakkal és ökölbe szorított kezekkel egymás elleni politikára uszítanak bennünket és még azt sem látják, hogy a munkára legkészségesebb földművesnép mily szervezettül és lelkesen mily csalódottan szórátkot vezetőire, akik a mai nehéz időben is csak adót és szavazatot préselnek ki belőle.

akarja változtatni a régi termelési rendszert és át akarja téríteni a gazdákat a kollektív termelésre. Az őszre már megalkotják ezt a hatalmas termelő szövetkezetet, amelynek előre láthatóan négy-ötezer tagja lesz és amely mintegy nyolcvanezer holdon indítja el a nagy harcot az új termelésért.

Kertész László.

Bukarestben megalakult a román-magyar kereskedelmi kamara

A budapesti magyar-román kamara is megalakul néhány napon belül

Bukarest, július 27.

A kereskedelmi és iparkamarák szövetségének tanácstermében tegnap megalakult a bukaresti román-magyar kereskedelmi kamara, amelynek előkészítő munkálatainál több fázisról számolt már be a B. L.

Az alakuló gyűlést C. Osiceanu, a kamarák szövetségének elnöke vezette le és azon több erdélyi és bánági kisebbségi gazdasági faktor is részt vett.

Az előkészítő bizottság jelentése után megalakult a román-magyar kamara első tisztikara. Elnök: Bibescu Valentin, alelnökök, mint az ipari szekció vezetője,

Nicu Teodorescu, a kereskedelménél Sebestyén József dr. Kolozsvár, a mezőgazdasági szekciónál pedig D. Burillianu.

Osiceanu elnök bejelentette, hogy Budapest

a magyar-román kamara július 29-én fogja megtartani alakuló ülését.

maid annak a reményének adott kifejezést, hogy a kamarák, amelyek rövidesen megkezdik gyakorlati működésüket, fontos missziót fognak betölteni a két ország gazdasági kapcsolatában. A kamara első vezetősége táviratilag üdvözölte a magyar kereskedelmi kormányt és a budapesti kereskedelmi kamarát.

A Bánágban 30–40 percenttel emelkedett a sertés ára

Temesvár, július 27.

A bánági piacokon az utóbbi napokban a sertés élősúly-árának élénk emelkedő tendencia érezhető. Az előző hetek alacsony husárai néhány nap alatt 30–40 százalékos áremelkedést mutatnak s jelenleg a sertés piaci ára élősúlyban átlag 22 lej. Az áremelkedést a német-román kereskedelmi egyezménynek tulajdonítják.

Gyűlést tartanak a tönkrement kis petroleum-termelők

Bukarest, július 27.

Az a súlyos krízis, amely a nagy petroleumtermelők helyzetét is meglehetősen bizonytalanná teszi, a kis petroleumtermelőket teljességgel tönkre tette. A Prahova-völgyében számos tönkrement kis petroleumtermelő van. Ezek egytől-egyig kénytelenek voltak abbahagyni a petroleum kitermelését, egyrészt a nagy petroleum-termékek mai világreklációjában alacsony ára mellett nem tudnak rentabilisan termelni. A Prahova-völgyi tönkrement kis petroleumtermelők augusztus 1-én gyűlésre jönnek össze, hogy tarthatatlan helyzetüket megvitassák.

Mi újság a CFR-nél?

Bukarest, július 27.

A vasutügyi vezérigazgatóság kimutatása szerint, július hó első felében 3.688 vagon áruval szállítottak többet a CFR-en, mint az elmúlt év ugyanezen időszakában. Az eredményt a vezérigazgatóság az új tarifa-politikának tulajdonítja.

Augusztus elsején új közvetlen árutarifa lép életbe a román-osztrák viszonylatban. Az új tarifa az eddiginél olcsóbb viteldíjat alkalmaz különösen a Romániából Ausztriába szállítandó élőállatoknál.

Ugyancsak augusztus elsején lép életbe az új román-cseh széntarifa is, amely az eddigi átlag-viteldíjak helyébe kilométerekre, táblázatosan állapítja meg a cseh szén szállítási tarifáját.

A CFR vezérigazgatóság árlejtést hirdetett, mintegy 100 ezer vasúti tisztviselőnek tüzfára való ellátására. Harminchat ezer vagon tüzfára érkezett be ajánlat. Az ajánlatok feladóállomások és minőségek szerint 3100–3800 lej között variálnak. Az elosztás és szállítás augusztus 1 és október 31-ike között történik. A tisztviselők a feladóállomástól 70 százalékos viteldíj-kedvezményrel szállíthatják szolgálati helyükre a vezérigazgatóság által beszerzett tüzfát.

CEGÜNK FENNALLASÁNAK

25 éves jubileuma

ALKALMAVAL, VEVOINKNEK EBBEN AZ ÉVBEN AZ EDDIGINÉL IS NAGYOBB KEDVEZ-MÉNYEKET NYUJTJUK

SZÉKELY és RÉTI ERDELYRÉSZI RUTORGYAR RT.

MAROSVÁSARHELY

Fiókok: BUKAREST BRASSO NAGYSZESEN

Kedvező üzleti feltételek! Garantált minőség! Szencációs árak!

Aradon megalakult az Erdélyi Fakereskedők Egyesülete

Arad, július 27.
Nagyfontosságú gyűlést tartottak vasárnap Aradon az ország detail fakereskedői. A gyűlés, — mint alakuló közgyűlés kimondotta az Erdélyi Fakereskedők Egyesületének megalakulását, elfogadta az új egyesület alapszabályait s megválasztotta a tisztikart.

Az egyesület tervének két lelkes szószólója Bán Vilmos és Vértés Ignác nyitották meg a közgyűlést, majd Bán Vilmos ismertette azokat a fontos és életbevágóan súlyos okokat, amelyek egyenesen rákényszerítik az egzisztenciális lehetőségeiben is végsőig szorongatott fakereskedelmet, hogy érdekképviselőt megalakítsa. Elmondotta, hogy az év márciusában a fatermelők is megalakították egyesületüket, amelyből természetesen kimaradtak a fakereskedők, mert hiszen ez az egyesület a termelők érdekeit szolgálja, már pedig ez nem egészen összeegyeztethető a kereskedők érdekeivel. A helyzet az, hogy a fakereskedőknek, az ország legjobban felmozsgalt kereskedő osztályának, magára kell találnia. Különösen áll ez ma, amikor a kormány egyrészt törvényhozási uton akar olcsóságot teremteni,

másrészt viszont az állam a legnagyobb árdragító. Itt verre megy a játék. Adópénz, kenyér- és repülőbéllyeg, költséges cégbejegyzés mind ismérvei annak a balkezes gazdaságpolitikának, amely megfojt minden életlehetőséget. Ma már a pénzszekrényvel fizetjük az adót. S mi az érem másik oldala? Az utak rosszak, a vasút drága és rossz, a kormány és a kormányok semmi érdemlegesét nem tesznek.

A fakereskedelem egyébként a teljes lerongyolódás képét mutatja. — A fatermelés detailizálódott, Aradon például 2000 vagon áru kerül a termelőtől közvetlenül a vásárlóhoz. Bajok vannak a termelőkkel más vonatkozásban is és végre is a fakereskedőknek akciót kellene indítani a köz- és magánépítkezések fellendítésére. Éppen ezért, hogy az együttes erőt biztosítsák, meg kell alakítani végre a Fakereskedők Egyesületét. Több felszólalás után a közgyűlés kimondja az Egyesület megalakulását s hogy az egyesület székhelye Aradon lesz. A háromtagú jelölőbizottság ezután előterjeszti a megválasztásra ajánlott tisztikari névsort, melyet a következőképpen el is fogadott a közgyűlés:

Az elnökség tagjai lettek: Diszelnök: Szenes Károly Kolozsvár, az elnöki tisztséget egyelőre nem töltötték be. A 8 al-elnök a következő: Molnár József (Pankota), Hurag Jenő (Margita), Koczander Ignác (Temesvár), Ferner Jakab (Zilah), Vass József (Ujarad), Vértés Ignác (Borosjenő), Schlesinger Farkas (Arad), Diosi Sándor (Nagyvárad). Ügyvezető titkár: Bán Vilmos (Arad) lett.

Ezután az alapszabályok megszavazására került a sor, majd az elnök Vértés alelnök bejelenti, hogy az Egyesület augusztus elsején kezd meg aktivitását. A közgyűlés végetért és nyomban összeült az első választmányi ülés.

Az egyesület vezetőségét a decentralizáció elve alapján úgy választották meg, hogy az ország minden fontosabb pontjára került egy vezetőségi tag.

Az egyesület megalakulása komoly eseményszámba megy az ország gazdasági életében.

Tőzsde

1931. július 27.
Zürich (nyitás): Berlin —, Amsterdam 206.75, Newyork 512.90, London 2492, Páris 2010, Milánó 2683.50, Prága 1520.50, Budapest 9002.50, Belgrád 908.50, Bukarest 305, Varsó 57.55, Bécs 72.15.

Szerkesztői üzenetek

Sorsjegyekről. Sch. I. Osztrák vöröskereszt sorsjegyei nem nyertek. — E. M. A kért magyar sorsjegyek értéktelenek. — K. B., Rozsnyó. Sorsjegyeit még nem húzták ki. — Sz. M. Nem nyertek. — B. I. Sorsjegyei nem nyertek. — Özv. B. J.-né. Nem húzták ki. — 021304. sz. előfizető. Azok a sorsjegyek már értéktelenek. — 21309. sz. előfizető. Nem nyert. A május 1-i húzás eredményét még nem közli a Mercus. — H. M. Nem nyert. — Sz. E. Sajnáljuk, de ezekről a sorsjegyekről nincs információ. Talán valamelyik bukaresti román bankban tudnak rólok. — B. S. Az a sorsjegy nem játszik. Ott valami miskulancia történt. — Szárhegyi előfizető. Többet mi sem tudunk arról a sorsjegyről, illetőleg húzásairól. — P. Gy. Azok a magyar sorsjegyek értéktelenek.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Kertipadok, kertitömlők, vízmentes ponyvák, kutszivattyúk. Jul. Teutsch, műszaki áruaktár, Kapu-utca 57.

BETEGTOLÓSZÉK, modern kitűnő állapotban, jutányosan eladó. Klein, Brassó, Kut-ucca 37. 14042

Eladó Tusnád-Fürdőn kedvező fizetési feltételekkel: 720 négyzetméter, a fürdő központjában, kétszáz lej négyzetméter. 2) hétszáznyolc négyzetméter a „Solyom-szika” alatt gyönyörű kilátással a fürdőre és az Olt völgyére 150 lej négyzetméter. Cim: Sétány újságírósági kiosk, Brassó. 13815

Egy komplett háló és ebédlő szobabutor, jutányos áron, sürgősen eladó. Kretsch, Brassó, Szent János-ucca 17. Köpfnél. 14039

MALOM, 11-járatú modernül berendezett, Arad megye Semlakon kiváló buzatermő helyen eladó. Bövebbet Friedrich Testvérek, Temesvár. 13702

Allást keres

INTELLIGENS 25 éves leány elmenne házzelvezetőnek, jól főz, varni tud, „Szerényigényű” jellegre leveleket Rudolf Mossehoz, Arad. 14097

Irodai teendőkben jártas német-magyar gépirónő, könyvelésben is jártas, állást keres. Ajánlatokat „Arva” jellegre a brassói kiadóba kérek. 14094

Allást nyer

Gyógyszerasszisztens, ur vagy hölgy 150—200.000 lej készpénzzel azonnal tartósan elhelyezkedhetik. „Tartós elhelyezkedés” jellegre, ABC hírlapiroda, Timisoara. 14051

Rövidáru szakmában megbízható segéd azonnali belépésre felvétetik. Ajánlatok Andrásovsky bazár Tusnád-fürdő. 14096

Ugyanőkők kitűnő cikk elhelyezésére magas jutalék mellett felvétetik. Cim 14103 sz. alatt a brassói kiadóban.

Lakás

Napos, tágas BUTOROZOTT SZOBÁT KERESKE Brassóban, lehetőleg kertes helyen, azonnalra vagy aug. 1-re. Október 1-ig tartózkodom Brassóban. Ajánlatokat „Nyaraló” jellegre a brassói kiadóba kérek, ahol a cim is megtehető. 14038

2 vagy 3 szoba fürdőszobás lakást keresek szeptember vagy október 1-re. Cimeket „Modern” jellegre a brassói kiadóba kérek. 14045

4 szobás modern lakás azonnalra kiadó. Brassó, Rét-u. 8. 14071

BRASSÓBAN, SZENT JÁNOS-UCSABAN október elsejére 2 ucai szobás lakás és aug. 1-től szoba konyhából álló udvari lakás — bármelyik esetleg kerthasználattal, stb. kiadó. Cim 14011 sz. alatt a brassói kiadóban.

2 szoba, jelenleg ügyvédi iroda, kiadó. Brassó, Hoszu-ucca 9. földszint. 14040

Egy szobás konyhás szép LAKÁST KERESKE Brassóban. Cim 14095 sz. alatt a brassói kiadóban.

3 és 4 szobás modern lakás fürdőszoba és kerttel, azonnal kiadó. Brassó, Felső-Fővény-u. 11. 14102

Vegyes

Marosvásárhelyen jóforgalmu szálloda, étterem sörözővel, egy flekenező, betegség miatt bérbeadó. Marosvásárhely, Globus-iroda. Főter 76. 13846

Gombos uriszházása a legmegbízhatóbb. Uj cime: Brassó, Kapu-ucca 41. Ugyanott tanuló felvétetik. 13724

ELET, ERŐ, EGÉSZSÉG a vegetárius koszt. Brassóban Korház-utca 12 alatt kitűnő vegetárius éttermet talál. 14036

Albu miniszterileg engedélyezett soffőr-iskolája hölgyek és urak részére folytatja kurzusait. Olcsó részvételi díjak, garantált sikeres vizsga. Csoportok esetén vidéken is kurzust rendez. Érdeklődni Brassó, Deresteyi ut 41, vagy soffőrgyűléstél Brassó, Kórház-ucca 66. 14099

HAZIASSZONYOKNAK NEM KÜLÖNZHETETLEN kézikönyvek: Biri néni szakácskönyve felvászonkötésben 150 lej, Krékne: Háziukrást felvászonkötésben 50 lej. Mindenütt kapható. Viszonteladónak a szokásos rabattal szállítja a kiadó: Brassói Lapok Könyvosztály.

B. L. Kocsis Béla

BRASSÓI LAPOK nyomdai vállalatának kiadása és elosztása nyomdájában, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félévre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félévre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félévre 820, évente 1600 lej.

megbízások levételére és fizetések átvételére lenti, helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor.

MEGBÍZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Dics: Str. S. Barnaui 10. (Osztián Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Huayad- és Alsófehérmegyék részére. Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Igánc). — Marosvásárhely: Benjámín Árpád. Szentgyörgy-utca 6. — Marostordamgya: Szabó Jenő Cime: Marosvásárhely, Strada Reghiului 10. — Nagyszeben: Strada Turnului 13. (Szigetváry László). — Nagyvárad: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37. (Kertész László). Szatmár- és Máramarosmegyék részére. — Szilágysomlyó: (Halperin Ernő) — Temesvár: Gyárváros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dénas József.)

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

56141. sz. előfizető, Buziás. A Jelzőlag-könyvényeknek már nincs értékük. — W. E. A mai árfolyamot itt nem tudják megmondani. Talán Bécsben, vagy Budapesten, vagy a bukaresti holland konzulátuson, (Strada Cojocari 7.). — H. I., Nagyvárad. A mentő nem nyert. A másiktól Temesvárt kellene tudakozódni. — F. I. A Bazilika-sorsjegyek is értéküket veszítették. — Vasárnapi olvasó. Nem nyertek. — D. M. Sinistrator sorsjegyei nem nyertek. A másik sorsjegyről ma sem tudunk még semmit. — Többeknek sorsjegyekről közelebb.

II., tanító. Csakugyan jellemző és szomorú az ön nyugdíjgyűje, kivált azzal az 1930-ból csinált 1931-gyel. Itt már nem szerkesztőségi, hanem jogi elbírálásra volna szükség. Jó humorában azonban sok erő van, ami pótolja a visszatartott nyugdíjat. Sirfelirata is ennek a bizonyossága:

Itt, e hantok alatt,
Nincsen immár kamat,
S el sem utasítanak,
Ajánlom magamat.

Csak minél később. azt kívánjuk önnek.

Mélyen megsomorodott szívvel tudatjuk, hogy a jó feleség, anya és rokon

Kiss Mihályné
szül. Parima Mária

56-ik életévében f. hó 26-án reggel 9 órakor elhunyt.
Drága halottunk hült tetemét f. hó 28-án délután 4 órakor fogjuk a Vasut-utca 106. alatti gyászházba a református temetőbe örök nyugalomra helyezni.

Emléke legyen áldott!

Brassó, 1931. júl. 27.

A gyászoló család.

Egészségügyi műszaki vállalat

Fürdőszoba, központi fűtés, szellőzőberendezések. Vízvezetési és csatornázási munkálatok, szakmérnöki tervezés és vezetés mellett

KERTÉSZ HENRIK BRASSÓ.

A legolcsóbb cserépkályhák és Zsolnay Faianca fal-burkolat-lemezek, terrasszo padló-lapok

legújabb mintákban, nagy választékban, mélyen leszállított áron. — Kályhaátrakások és javítások, csak a

TERACOTTA cserépkályhalerakatrál

BRASSÓ,

Strada Patriarchul Miron 8

(Gyár-ut)

Telefon 794.

Telefon 794.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árljegyzékeinket.

Nem érdemes

se

OTTHON

se

nyaralóhelyen

unatkozni, a mikor olcsón kaphat kellemesen szórakoztató könyveket

Magyar könyvujdonságok.

Szittnyai Zoltán: Aranykarika
Juilen Green: Adrienne
Sinclair Lewis: Wrenn urunk
Gelléri A. Endre: A nagy mosóda
Knut Hamsun: A világ vándora, 2 kötet
Babits Mihály: Oedipus király
Bernard Shaw: A szénásszeker
Wilhelm Michael: A Hohenzollern sáncot tartani kell
Thury Lajos: A veszedelmes szerelem
Harsányi Zolt: Életre-halálra
Jarnó József: Magyar miniatűrök
Remarque: És azután
Maurice Leblanc: A kastély titka

Szine-java

sorozat kötetének ára

csak 32 Lei

Dupuy—Mazuel, Sakkjátékos.
Erskine, Szép Heléna magánélete.
Jean Drault, Polgármester ur, mint turista
Bedet, Jerome szerelme északon.
De la Fouchardier és Bringer, Ha nagyjaink visszatérnek.
Arnold Bennet, Lord Baingó.
Level, A tolvajok városa.
G. Toudouze, Vulkanok ébresztője.
H. Dominik, Atlantis föltámadása.
W. Somerset Maugham, A Mágus.

Szabó Dezső

könyvei leszállított ára, kötetenként

csak 60 Lei

Ölj!
Panasz.
Tanulmányok és jegyzetek.
Nincs menekvés.
Mesék a kacagó emberről.
Jaj.
Egyenes uton.
Elsodort falu, 3 kötetben csak 130 lej.

Szenzációs és olcsó

Detektív regények

kötetenként

csak 40 Lei

Meissner, Lomb-ut 4.
Maurice Leblanc, A zöldszemű hölgy.
Kohlrausch, A holt tavon.
Kohlrausch, Az árnyék.
Kohlrausch, Az elátkozott ház.
A. Weissl, A zöld autó.
A. Weissl, A fekete gyöngysor.
Ponson, Artoff gróf tragédiája.
Ponson, A vadember halála.

Eschstruth

regényei kötetenként

csak 40 Lei

A tékozló fiu.
Udvari levegő.
Diadal.
A boldogság útja.
A medvevár lovagja.
Örök ifjúság.
Házárd.
Árvácska.

Póstaí rendeléseket azonnal elintéző

Brassói Lapok Könyvosztálya

A pénz előleges beküldése esetén még külön küldendő 10— Lej portóra.